

NNCZ *in coronatijd*

speciale editie april 2023

NNCZ

Markeren van een
zeer heftige periode

Hartverwarmende
acties

Initiatieven
in coronatijd

Noord Nederlandse Coöperatie
van Zorgorganisaties

Eenmalige uitgave ter afsluiting
van de coronapandemie.

Redactie NNCZ in coronatijd:
Communicatie NNCZ,
communicatie@nncz.nl

Vormgeving: Atie te Velde
Drukwerk: Printjob

De NNCZ bedankt iedereen
die mee heeft gewerkt aan dit
magazine.

Contact

0528 200 200
www.nncz.nl / info@nncz.nl

Inhoudsopgave

- 3** Markeren van een zeer heftige periode
- 4** Corona-overzicht maart 2020 tot en met februari 2022
- 6** Erna Tigelaar en Annika Wolters - vrijwilligerscoördinator en praktijkexpert in het Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos Hoogeveen
- 9** Creatieve 'kus'sens
- 11** Elkaar ontmoeten in de 'NNCZ Babelbus'
- 12** Hanneke Strijker - verzorgende IG bij Woonzorgcentrum Beatrix in Hollandscheveld
- 15** Hartverwarmende acties
- 18** Rosalie Eising - verpleegkundige bij Thuiszorg Hoogeveen in werkgebied De Weide Hoogeveen
- 21** Afdeling ELV/Goudsbloem Woonzorgcentrum Beatrix Hollandscheveld
- 22** Medewerkers woonzorgcentrum Gockingaheim in Noordbroek
- 26** Marjan Vollink en Tineke Hulshof - senior verpleegkundige en verzorgende IG in Woonzorgcentrum de Zonnehof in Haren
- 29** Horeca helpt Zorg
- 34** Gerrie Drogé - vrijwilliger bij het Jannes van der Sleedenhuis De Vecht Hoogeveen
- 37** Expositie Jong Hoogeveen over corona
- 38** Mijmerbankjes
- 40** Petra Vos - senior verpleegkundige in De Weide Hoogeveen, werkte tijdens de uitbraak in Woonzorgcentrum de Zonnehof Haren
- 42** Jerusalema challenge
- 46** Ina Koenderink- verzorgende IG in Gockingaheim Noordbroek
- 48** Oud voor Jong & Jong voor Oud
- 49** Buurt helpt de Zorg
- 50** Hermien Gruppen - medewerker bij het Jannes van der Sleedenhuis De Vecht Hoogeveen
- 52** Als MP in de coronaperiode de organisatie leiden, ondersteunen en faciliteren

Uit vlog op Dag van de Verpleging 2021

Markeren van een zeer heftige periode

We kijken terug op een zeer bijzondere periode; de heftige covid-tijd. Begin 2020 gestart en nu, begin 2023, bevinden we ons in de fase dat we eraan gewend raken dat COVID-19 één van de virussen is die je net als bijvoorbeeld het RS-virus of het influenzavirus kunt oplopen. We willen met dit “NNCZ coronamagazine” een bijzondere, heftige tijd voor ons allemaal markeren en zoveel mogelijk afsluiten. Dat het veel met ons als professionals heeft gedaan, is te lezen in de artikelen die gemaakt zijn over de ervaringen van collega’s die hier graag wat over willen delen. De meeste interviews zijn eind 2022 afgenomen.

Voor een klein aantal collega’s kunnen we nog niet spreken over afsluiten. Zij kampen nog steeds met klachten voortvloeiend uit een opgedane coronabesmetting. We wensen hun een zo goed mogelijk herstel toe. Een heftige gebeurtenis is het verlies van onze collega Ima Uniwalj (werkgebied Haren e.o.). Op 23 februari 2021 overleed zij aan de gevolgen van een COVID-19-besmetting. Erg heftig voor iedereen die erbij betrokken was.

Ondanks de vele nare en negatieve ervaringen die er waren, is de meest in het oog springende positieve ervaring in deze “covid-tijd” geweest het gevoel van saamhorigheid en het samen klaren van steeds maar weer bijzonder en extra werk voor ‘onze’ cliënten. Ondanks grote vermoeidheid en/of zorgen steeds maar weer samen ervoor staan dat diensten en routes ingevuld werden, ook in andere werkgebieden dan je eigen werkgebied. Dat cliënten de juiste zorg kregen, boze en/of bezorgde families te woord werden gestaan etc. Alle medewerkers en veel vrijwilligers hebben hier hun bijdrage aan geleverd. De kernwaarden van onze organisatie waardevol, kracht, verbinden, samen en dichtbij kwamen volop tot uiting

in de dagelijkse praktijk. Onze slogan “Samen van Waarde” gaf ons allen ook vaak steun om door te gaan, omdat we voelden dat we samen veel kunnen.

In de afgelopen tijd hebben we op vele manieren uiting gegeven aan onze dank aan iedereen die een speciale bijdrage heeft geleverd in deze heftige tijd. Dat doen we nu uiteraard nogmaals; heel veel dank! We mogen trots zijn op onszelf en eruit leren dat we samen veel aankunnen en kunnen verstouwen. Samen erover in gesprek gaan en nalezen wat collega’s hebben beleefd kan weer herinneringen bij je oproepen. Hopelijk werkt het helend. Indien er behoefte is aan een gesprek met anderen uit de organisatie, geef het aan!

Voor nu een moment van markeren en voor velen afsluiten, met ook een dankjewel voor iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan dit NNCZ coronamagazine!

*Ingrid van Delft en Roeli Mossel
Raad van Bestuur*

CORONA-OVERZICHT

Aanpassingen evenementen NNCZ vanwege Coronavirus

Bezoek aan onze woonzorgcentra

- In onze gebouwen wonen veel kwetsbare ouderen. Het advies is om indien u zelf klachten heeft als verkoudheid, longproblemen en of koorts, bezoek tot nader order uit te stellen.
- Iedere cliënt mag maximaal 1 bezoeker per dag ontvangen. Vraag u af of contact op een andere wijze mogelijk is.
- Het advies is om geen bezoek van kinderen onder de vijf jaar toe te staan bij kwetsbare mensen.

Onderdeel van de NNCZ zijn de woonzorgcentra Jannes van der Sleedehuis in Hoogeveen, Woonzorgcentrum Beatrix in Hollandscheveld, Woonzorgcentrum de Zonnehof in Haren, De Nieuwe Wierde in Gripskerk en Goochingsheem in Noordbroek. Wij leveren zorg aan het bewonersinitiatief Schots & Scheef in Groningen.

Evenementen - geannuleerd
Alle evenementen en die geen verband houden met onze dagelijkse (interne) activiteiten zijn t/m 31 maart 2020 geannuleerd.

Interne activiteiten - geannuleerd
Alle reguliere interne activiteiten zijn geannuleerd.

Onze restaurants zijn per ingang van 16 maart gesloten.
(cliënten in het woonzorgcentrum (incl. aanleunwoningen) blijven van ons maaltijden ontvangen)

16-03-2020 →

20-03-2020 →

Bezoek wordt afgeraden.
Elke cliënt max. 1 bezoeker per dag.
Alle activiteiten afgelast.
Restaurant gesloten.

Sluiting deuren woonzorgcentra.

← 21-01-2021

← 15-01-2021

← 18-12-2020

Bewoners ontvangen uitnodiging vaccinatie.

Vaccinatie medewerkers gestart.
Britse variant duikt op bij collega-zorgorganisaties.

Herstelhotel Hoogeveen in quarantaine.
Kabinet: voor iedereen in Nederland geldt: één keer per dag max. 2 personen. Op 24, 25 en 26 december max. 3 per dag.

→ 22-01-2021

→ 23-01-2021

→ 24-01-2021

→ 12-02-2021

Meerdere besmettingen met de Britse variant.
Max. één bezoeker per cliënt per week.

Ingang avondklok.

Mantelzorgers mogen op pad met een Eigen verklaring avondklok.

Alle bewoners van het woonzorgcentrum Zonnehof in quarantaine.

← 15-07-2021

← 26-06-2021

Herintroductie mondneusmasker bij alle zorgorganisaties in Noord-Nederland vanwege snelle toename aantal positieve besmettingen met COVID-19.

Bewoners mogen meerdere bezoekers tegelijk ontvangen in hun eigen appartement.
Mondneusmasker niet meer verplicht.

→ 06-11-2021

→ 12-11-2021

Het aantal coronabesmettingen neemt weer toe.
De gemeenschappelijke huiskamer is niet meer toegankelijk voor bezoekers.

Vorbereidingen booster-vaccinaties.

Versoepeling coronamaatregelen per 5 juni

Thuisbezoek naar 4 personen	Groepsproeza buiten: max. 4 personen	Restaurants
<ul style="list-style-type: none"> Bewoners mogen 4 personen per dag ontvangen: kinderen tot en met 12 jaar worden hierin niet meegeteld. Bewoners en bezoeker moeten de 1,5 meter afstand handhaven. Bezoekers dragen een mondneusmasker. 	<ul style="list-style-type: none"> Bewoners mogen met maximaal 4 personen buiten zijn. Dit betekent dat een bewoner met 3 anderen buiten samen mag zijn. Of met 3 anderen een activiteit kan doen: <ul style="list-style-type: none"> Kinderen tot en met 12 jaar worden niet meegeteld. Als de afstand van 1,5 meter niet kan worden gehandhaafd, wordt een mondneusmasker gedragen. 	<ul style="list-style-type: none"> De restaurants in onze woonzorgcentra mogen weer open op de dagen zoals geldend per woonzorgcentrum, ook voor bezoekers die niet woonachtig zijn in het complex (reservering is verplicht). Aan een tafel mogen maximaal 4 personen zitten. Zij houden 1,5 meter afstand. Dit geldt niet voor kinderen tot en met 12 jaar. Er mogen maximaal 50 personen per ruimte zijn, exclusief personeel. Dit geldt ook voor terrassen.

Deze nieuwe maatregelen gelden voor alle NNCZ-werkgebieden per 5 juni. Alle overige maatregelen en de basisregels blijven gelden voor iedereen:

- handen wassen bij binnenkomst
- houd 1,5 meter afstand
- bezoekers dragen een mondneusmasker
- bij klachten thuisblijven en testen
- registratie bij de toegang van onze gebouwen

Coronamaatregelen per 19 december 2021

Thuisbezoek	Activiteiten	Restaurants
<ul style="list-style-type: none"> Bewoners mogen bezoekers blijven ontvangen in hun eigen appartement. Bezoekers dragen in het appartement een mondneusmasker. Voor iedere bewoner geldt maximaal 2 bezoekers vanaf 13 jaar per dag. Uitzondering tijdens de feestdagen: Op Kerstavond, Eerste en Tweede Kerstdag en tijdens de jaarwisseling geldt maximaal 4 bezoekers vanaf 13 jaar per dag. De gemeenschappelijke huiskamer is niet toegankelijk voor bezoekers. 	<ul style="list-style-type: none"> Activiteiten voor bewoners gaan door, met krachtname van 1,5 meter afstand. Groepsproeza buiten: Buiten geldt er een maximum groepsmaat van 2 personen vanaf 13 jaar. 	<ul style="list-style-type: none"> De restaurants in onze woonzorgcentra blijven open op de dagen zoals geldend per woonzorgcentrum, uitsluitend voor onze bewoners en bezoekers van de appartementen. Bewoners dragen in het restaurant een mondneusmasker. Als u plaats heeft genomen, mag het mondneusmasker af. Een toegangsbewijs is niet nodig.

Deze nieuwe maatregelen gelden voor alle NNCZ-werkgebieden per 19 december. Alle overige maatregelen en de basisregels blijven gelden voor iedereen:

- Handen wassen bij binnenkomst
- Houd 1,5 meter afstand in algemene ruimtes
- Bezoekers en zorgmedewerkers dragen een mondneusmasker
- Bij klachten thuisblijven en testen
- Registratie bij de toegang van onze gebouwen

MAART 2020 TOT EN MET FEBRUARI 2022

29-03-2020 → 04-05-2020 → 28-05-2020 → 26-06-2020 →

Eerste besmetting cliënt Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos.

Elkaar ontmoeten in de Babelbus.

Versoepeling bezoekersregeling: één vaste bezoeker bij een cliënt op bezoek, een uur per week en vooraf gepland.

Deuren open voor bezoekers mits geregistreerd. Samenkomen in de huiskamer, hal of bijvoorbeeld het restaurant is niet toegestaan.

14-12-2020 ← 11-12-2020 ← 27/28-11-2020 ← 04-11-2020

Woonzorgcentrum Zonnehof weer open voor bezoek.

Woonzorgcentrum Beatrix in Hollandscheveld gesloten voor bezoek.

Meerdere besmettingen in werkgebied Haren e.o. woonzorgcentrum gesloten voor bezoekers.

Huisgenoot positief getest? Houd je aan de leefregels: blij thuis, ontvang geen bezoek.

→ 05-03-2021 → 15-03-2021 → 23-04-2021

Outbreak Manament Team (OMT) informeert op 4 maart over het versoepelen van de maatregelen in de verpleeghuizen. Dit geldt voor woonzorgcentra waarvan alle bewoners die een vaccin willen, volledig gevaccineerd zijn. Helaas is dit nog niet het geval in onze woonzorgcentra.

Verruiming bezoekregeling: twee keer per week twee bezoekers.

Afhankelijk van vaccinatiegraad betreffende werkgebied: twee bezoekers per dag. Buitenactiviteiten mogen weer in alle werkgebieden met 1,5 meter afstand.

← 05-06-2021 ← 01-05-2021 ← 28-04-2021

Thuisbezoek en restaurants naar 4 personen. Max. 50 personen per ruimte.

De dagactiviteiten worden weer opgestart.

Afhankelijk van vaccinatiegraad kunnen restaurants weer open voor bewoners met max. 2 personen.

→ 19-12-2021 → 26-01-2022 → 21-02-2022

Per 19 december is Nederland in lockdown.

De gemeenschappelijke huiskamer is weer toegankelijk voor bewoners. Kapsalons zijn weer open.

Bewoners mogen onbeperkt bezoek ontvangen. De gemeenschappelijke huiskamer is weer toegankelijk voor bezoekers.

Coronamaatregelen per 7 april 2022

Thuisbezoek	Activiteiten	Restaurants
Bezoek is welkom, bewoners mogen onbepaald bezoek ontvangen. U kunt niet meer verplicht om 1,5 meter afstand te houden. Wel blijft dit een veilige afstand. Gaaf elkaar daarom de ruimte, ook bij bezoek aan onze bewoners.	Activiteiten voor bewoners gaan door. U bent niet meer verplicht om 1,5 meter afstand te houden. Wel blijft dit een veilige afstand.	Restaurants in onze vestigingen zijn open voor bewoners en bezoekers, op tijd woonzorgcentra.
Gemeenschappelijke huiskamer Deze is ook weer toegankelijk voor bezoekers. Het kan echter zijn dat het te druk wordt voor de bewoners. Zeker op de kleinere huiskamers kan dat gebeuren. Medewerkers hebben de mogelijkheid bezoekers te vragen elders te gaan zitten en/of het aantal bezoekers aan de huiskamers te maximaliseren.	Contactberoepen De kapsalons in onze gebouwen zijn open. Ook kunnen bewoners thuis een medische beroep in. Het dragen van een mondmasker is ook voor hen niet meer verplicht.	

Deze nieuwe maatregelen gelden voor alle NNCZ-werkgebieden per 7 april. Met onderstaande adviezen kunt u besmetting voor uzelf en anderen zoveel mogelijk voorkomen:

- Handen wassen
- 1,5 meter afstand
- Maskers dragen
- Ontvang geen bezoek
- Maak een afspraak

Waar corona begon en de veerkracht en saamhorigheid toenamen

In het Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos vond de eerste coronabesmetting plaats binnen de NNCZ in maart 2020. Het woonzorgcentrum was toen al gesloten voor mensen van buitenaf, maar in maart werd ook de afdeling waar de positief geteste bewoner woonde, van binnenshuis afgesloten. We spraken Erna Tigelaar, vrijwilligerscoördinator bij het Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos en Annika Wolters, NNCZ-praktijkexpert.

In het begin van de coronapandemie bedachten Erna en toenmalig gebiedsleidinggevende Mieke van Eldik om een dagboek bij te gaan houden. Want dat het een bijzondere tijd zou worden, dat hadden ze meteen door. Er is slechts één keer in geschreven, want de waan van de dag liet meer niet toe. Het was meteen alle hens aan dek. Erna: 'Ik kan me nog herinneren dat we het bericht kregen: "We gaan op slot!" Alle activiteiten voor bewoners werden afgeblazen. Toen zagen we eigenlijk pas in hoeveel activiteiten we organiseerden.

Annika vult Erna aan: 'Ik weet het nog heel goed, want toen wij op slot gingen in maart had ik vakantie. Zo'n vakantie kun je je niet van tevoren voorstellen. 15 maart was de persconferentie, maar mijn telefoon stond roodgloeiend met al die studenten en docenten. Mogen ze komen? Of moeten ze wegblijven? Wat moeten we doen? Is het veilig voor de bewoners? Maar tegelijkertijd wist ik niet meer dan hen. Al gauw werd besloten dat studenten wel mochten komen, maar dat het niet verplicht was, want het was immers allemaal heel onzeker. Niemand wist toen nog het fijne ervan. In die tijd zijn er heel veel studen-

ten gestopt om allerlei redenen, terwijl ze pas net per 1 februari waren begonnen. Helaas zijn deze studenten vaak niet meer teruggekomen. Veel studenten vonden het angstig of onveilig, omdat ze werkten met de risicogroep en sommigen hadden kwetsbare mensen thuis wonen. Gaandeweg werd er steeds meer duidelijk. En gelukkig bleven er wel nieuwe groepen studenten komen. Maar het waren in het begin echt ongekende tijden, onaantastbaar en onduidelijk. In september startten er nieuwe groepen studenten en toen was al veel meer bekend. Bijvoorbeeld dat je jezelf kunt beschermen met handschoenen,

mondkapjes en beschermende kleding. Toen zijn alle stages doorgegaan en was het gelukkig uitzonderlijk als er nog studenten stopten.’

‘Niet alleen hier, maar in heel Nederland, waren we aan het zwemmen in onbekend water’, vat Erna de eerste coronagolf samen. Annika: ‘Er gebeurde van alles en je deed ook van alles. Niet alleen je eigen werkzaamheden, maar heel breed. Leren en ontwikkelen staat bij mij hoog in het vaandel, maar op een gegeven moment was ik met familie aan het bellen om ze op de hoogte te houden hoe het hier ging of te bellen wanneer ze langs konden komen. Hele schema’s hebben we gemaakt toen het weer toegestaan was om per bewoner één bezoeker per dag te ontvangen.’

Erna: ‘Enkele vrijwilligers zijn even gestopt, bijvoorbeeld ter bescherming van henzelf, een zieke naaste of van bewoners. Maar eigenlijk ging de grootste groep gewoon door. Weliswaar op een andere werkplek en niet bij de begeleiding van een activiteit, maar de inzet van de vrijwilligers was onvoorstelbaar! Bijzonder ook om te zien hoe iedere vrijwilliger de kracht had om door te werken. Bovendien hebben we er heel veel nieuwe vrijwilligers bij gekregen door bijvoorbeeld de actie ‘Buurt helpt de zorg’, van jong tot oud kwamen buurtgenoten helpen. En toen kwam er de Babelbus. Bestaande busjes die normaal gesproken werden gebruikt om cliënten te halen en brengen naar de dagontmoeting werden nu omgebouwd tot Babelbus. Er werd een plastic scherm ingebouwd en er werd een tafeltje en stoeltjes gecreëerd en deze reden tussen onze werkgebieden als plek waar familie en bewoners elkaar toch op een veilige manier konden ontmoeten. Dat werd ook allemaal gecoördineerd door een vrijwilliger. Maar uiteraard stonden wij óók paraat om cliënten eventueel op te vangen als dat nodig was. Er waren veel emotionele momenten. Zo ook bijvoorbeeld bij de ‘sluis’ (ruimte tussen twee schuifdeuren bij de ingang red.) waar wasgoed en eten werd

gebracht door familie. Als we wisten dat ze kwamen, begeleidden we bewoners naar de sluis zodat familie naar elkaar konden zwaaien. En wat een cadeaus hebben we ontvangen van ondernemers uit Hoogeveen. Maar ook daarbuiten, bijvoorbeeld diverse tekeningen van scholen. We hadden heel grote letters D A N K J E W E L gemaakt voor de ramen.’

‘Het verdrietige vond ik, zo geeft Erna aan, ‘dat de aanleunbewoners bij ons in het gebouw woonden en dus mee moesten met het “op slot gaan”. Hoe maak je duidelijk dat iemand wel naar buiten mag gaan, maar niet meer terug mag komen in het gebouw? Veel verdriet, boosheid en onbegrip ontstond er toen. Als we het nu met z’n allen opnieuw zouden doen, zouden we het wellicht anders doen. Maar destijds wisten we niet beter, machteloos waren we. Looproutes naar het restaurant...er werden zelfs aparte paden buiten aangelegd door partners van collega’s zodat de beweegstromen met 1,5 meter afstand gehouden konden worden. Hoe verzin je het? Daar hadden we van tevoren toch nooit bij stil kunnen staan? Laat staan het restaurant helemaal leeg, voorheen een ontmoetingsplek voor zovelen. En daarna wel open maar voor een maximaal aantal personen... Na 2 jaar wisten we helemaal niet meer hoe de indeling van het restaurant eigenlijk voorheen altijd was ingericht.’

‘Wat ik het meest schrijnend vond’, aldus Erna, ‘was het overlijden van mensen. We zijn de erehaag blijven vormen, uiteraard op afstand, maar wat schrijnend dat mensen in hoezen naar buiten werden gedragen. Uit respect hebben we een hart ontworpen dat we op de zak konden leggen, zodat het nog enigszins respectvol werd in de kleuren van het Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos. De covid-tijd heeft ons ondanks de verdrietige momenten ook veel gebracht, vooral waardering voor de dingen die we als normaal beschouwden. Daarnaast heb ik veel saamhorigheid gezien en veerkracht en creativiteit. De ochtendgym

noem ik even als voorbeeld. Vanaf de balustrade konden we vrij snel weer de gym oppakken. Met 1,5 meter afstand konden de mensen vanaf de balustrade de gym volgen die op het plein beneden werd gegeven. Zo is “bewegen aan de balustrade” ontstaan. Op deze manier hebben we ook bingo’s gedaan, quizzes, kerstbijeenkomsten, enzovoort. Wij hebben echt heel veel mazzel gehad met ons gebouw.’

‘En hoe fantastisch was de NNCZ-actie “Jong voor oud en oud voor jong”, waarin jongeren en ouderen met elkaar gingen bellen.’ Erna coördineerde deze NNCZ-actie. ‘En wat mooi was het dat ze elkaar na de coronapandemie in levende lijve konden ontmoeten. Na de heftige coronaperiode hebben we een heel gezellige high tea middag georganiseerd om te vieren dat de heftigste tijd voorbij was en om alle vrijwilligers te bedanken voor hun inzet. Dit was heel bijzonder, dat we weer fysiek bij elkaar konden zijn na 2 jaar; een uniek moment. Normaal gesproken plannen we elk jaar een moment met alle vrijwilligers.’

Erna heeft in lichte mate corona gehad na de 2e golf, Annika nog niet maar maakte wel corona mee thuis. Haar 5-jarige dochter kreeg corona. ‘Maar hoe zet je een kind van 5 in isolatie? In eerste instantie hielden we afstand, gaven we elkaar geen knuffels, niet uit dezelfde glazen drinken, enzovoort. Dat houdt je 3 uur vol, maar je kind wordt intens verdrietig. Het was de tijd waarin nog het hele gezin in quarantaine moest zodra een gezinslid corona had; we zijn 12 dagen in quarantaine geweest en alleen onze dochter is uiteindelijk ziek geweest, gelukkig niet heel erg ziek.’

Annika en Erna sommen nog even op wat er in coronatijd gebeurde. Annika: ‘We poetsten wat af. Overall lagen reinigingsdoekjes waarmee we deurklinken eindeloos schoonmaakten. En de mondkapjes. Zo raar toen die ineens af mochten. Maar ik moest hem laatst even weer op, uit voorzorg omdat ik wat verkouden was, toen vroeg ik me wel even af: hoe hebben we dit in godsnaam hele dagen volgehouden? Ik wist niet waar ik het zoeken moest, zo benauwd. Wat hebben we toch wat meegemaakt en gedaan in 2 jaar. Het bericht uit Haren vonden we heel heftig. We hielden elkaar op de hoogte van de ontwikkelingen uit de verschillende werkgebieden, maar toen een collega overleed... Dat was verschrikkelijk.’

Erna: ‘Ook het overlijden van een zoon van een bewoonster van ons in de periode dat wij op slot zaten, staat me erg bij. Dat betekende dat zij niet naar hem toe kon, niet naar familie kon en niet naar zijn begrafenis. Dat is verschrikkelijk. Ten eerste het verdriet dat je je kind verliest, wat je via een telefoon moet horen. Uiteraard wel met een medewerker van ons erbij die ondersteunt. Uiteindelijk is ze wel naar de

begrafenis geweest met een collega. Helemaal alleen nam ze afscheid van haar zoon in de aula. Hoe verschrikkelijk moet dat zijn? Daar kun je je geen voorstelling van maken. En daarna weer in isolatie. Vreselijk.’

‘Psychisch heeft dit wel veel gedaan met mensen.’, zo zegt Annika. ‘Ik leef en geniet nu veel meer in het hier en nu. Ik ben me meer bewust van wat je hebt. Ik kijk minder ver vooruit en wat nu kan dat doen we. Ik leef bewuster. Zo leeft mijn moeder in Duitsland. Weken kon ik niet naar haar toe. Ik heb vaak gedacht: “Hoe moet dit nou? Hoe gaat dit verder?” En nu denk ik: “Wil ik naar mijn moeder? Dan ga ik meteen!”’. In mijn werk met ouderen heb ik daar ook rekening mee gehouden, geen grote groepen opgezocht, heel voorzichtig geweest. Om corona niet mee te nemen naar het woonzorgcentrum of andersom van het woonzorgcentrum naar ouders of schoonouders. Je wilt niemand besmetten. Naarmate de tijd vorderde, mocht het ook niet meer. Annika en Erna kijken elkaar aan. “Weet je nog? De avondklok en dat je niet meer bij elkaar op visite mocht?” Wij volgden deze regels uiteraard strikt op en hebben daardoor net als heel Nederland vrienden en familie lange tijd niet fysiek gesproken.’ Erna: ‘Het is net alsof we in een foute film zaten. Dit gebeurt in films, maar toch niet in het echt?’.

De jaarlijkse vrijwilligersactie NLdoet werd in 2021 uitgesteld maar vond alsnog plaats in mei met bepaalde aanpassingen. Zoals hier in Wolfsbos op de aangepaste duofiets.

Creatieve 'kus'sens

Maart 2020

Vaak mis je pas iets als het er niet meer is of als het niet meer kan. Zo iets simpels als bij elkaar op bezoek gaan, elkaar even vastpakken of elkaar een kus geven. Door de aangescherpte maatregelen van de overheid kon dat tijdens de coronacrisis niet meer.

Sommige mensen voelden zich daardoor extra alleen en eenzaam. Samen hebben we 'kus'sens van Granny Squares gehaakt. Van al die Granny Squares zijn kussens gemaakt. Dit kussen was niet alleen het resultaat van onze verbinding, maar ook het steuntje in de rug dat veel mensen juist op dat moment nodig hadden. Je kon het kussen voor jezelf houden om jezelf op te fleuren of weggeven aan iemand die een kussen gebruikt om te rusten of als steuntje in de rug. Het kon natuurlijk ook bedoeld zijn als "figuurlijke" kus die je anders fysiek had gegeven!

Elkaar ontmoeten in de 'NNCZ Babbelbus'

Foto's: Mevrouw Bakker en haar broer hadden elkaar al ruim 6 weken niet gezien. Ze genoten er enorm van dat ze elkaar voor het eerst weer van dichtbij konden zien en spreken. Mevrouw Bakker vertelde destijds: 'Zes weken is best lang om alleen te zijn. Onze zus van 90 is vorige week overleden en de begrafenis kon ik niet bijwonen. Mijn broer praat me in de bus bij en kan me de foto's laten zien. Ik ben blij dat we even samen kunnen zijn!'

Mei 2020

Afgezien van (beeld)bellen en een groet via het raam hadden bewoners van woonzorgcentra zeer weinig tot geen contact met familieleden en naasten. De NNCZ signaleerde een steeds grotere behoefte van bewoners en naasten om in elkaars nabijheid te zijn en op een iets intensere manier contact met elkaar te hebben. Vanwege allerlei hygiëne- en veiligheidsredenen was dit lastig, maar door op zoek te blijven gaan naar mogelijkheden ontstonden er creatieve en mooie oplossingen; zoals de 'NNCZ Babbelbussen'.

Normaal worden de bussen van de NNCZ ingezet om cliënten naar bijvoorbeeld dagontmoeting, het ziekenhuis of sport te brengen. Veel van dit soort activiteiten waren afgelast waardoor de bussen deels stilstonden. Deze bussen werden tijdelijk omgebouwd tot ontmoetingspunt. In de 'NNCZ Babbelbus' konden bewoners en naasten op een veilige en verantwoorde manier contact maken met elkaar.

Hoe zag de bus eruit?

In het midden van de bus was een scheiding gemaakt waardoor er twee gedeeltes in de bus ontstonden. Het bovenste deel van de scheidingswand in de bus bestond uit plexiglas. Via de achteringang van de bus werd de cliënt in de bus geholpen. De bezoeker stapte in via de zijdeur en nam net als de bewoner plaats, waardoor er op een persoonlijkere manier meer contact ontstond dan in de weken daarvoor mogelijk was.

“De impact hadden we niet meteen door toen het in China begon. Zo’n vaart zal het niet lopen, zo dachten we.”

Hanneke Strijker werkt al 15 jaar in Woonzorgcentrum Beatrix in Hollandscheveld; ze begon als huishoudelijke hulp, maar via een interne opleiding heeft ze zich ontwikkeld tot verzorgende IG. Het feest van haar 12,5-jarig jubileum (in april 2020) liet vanwege corona even op zich wachten want een maand ervoor ging alles op slot. Afgelopen jaar werd ze alsnog verrast met gebak, een grote bos bloemen en cadeautjes samen met een jubilerende collega tijdens een werkoverleg. Met Hanneke praatten we over de indruk die corona bij haar achterliet.

‘Wat mij het meest heeft aangegrepen, zijn de dranghekken vóór het woonzorgcentrum. Dat familie en bewoners achter de dranghekken moesten blijven staan om de 1,5 meter afstand te bewaren. Dat vond ik zo erg. Mensen wilden er zo graag tussendoor, iets dichterbij, maar dat kon niet. Hoe erg moet dat zijn geweest? Dat je bij je vader of moeder op bezoek komt en je mag gewoon niet dicht bij elkaar komen? Het moest en het was voor ieders eigen bestwil, maar ik vond het verschrikkelijk. Communiceren met cliënten hierover was ook erg lastig. Ze verstonden het vaak niet, omdat ze slechthorend waren en leg het maar uit op 1,5 meter afstand met mondkapjes op... Geen aanraking, geen kus, geen knuffel, het was zo afstandelijk allemaal. Ik denk dat er mensen, zowel in het woonzorgcentrum als in de thuissituatie zijn overleden aan eenzaamheid. (Beeld)bellen is een heel mooie uitvinding, maar werkt niet goed als iemand slechthorend is.’ De eenzaamheid viel Hanneke vooral op bij de mensen die zelfstandig woonden in de aanleunwoningen. ‘De woongroepen werden gezien als ‘gezin’ en mochten bij elkaar komen als de coronamaatregelen die ruimte boden, maar de mensen in de aanleunwoningen hadden deze vrijheid niet en mochten geen bezoek ontvangen of in het restaurant eten. Ondanks

dat misten de bewoners op de woongroep hun familie enorm en andersom. De bezoeken achter het raam maakten het verdriet soms alleen maar groter. Mijn schoonmoeder is in juli 2020 overleden. Ze woonde nog zelfstandig maar haar gezondheid liet het afweten. Ook het gebrek aan bezoek, de minimale controle op voeding en lichamelijke verzorging heeft hier zeker aan bijgedragen.’

‘We hadden de impact niet meteen door toen we een aantal jaren geleden hoorden dat het in China begon. Zo’n vaart zal het niet lopen, zo dachten we. Maar als dan in maart alles op slot gaat, dan wordt het ineens wel heel serieus.’ In december 2020 begon de eerste uitbraak in Woonzorgcentrum Beatrix met het coronavirus bij zowel bewoners als personeel. ‘Ik weet het nog goed. Op vrijdag moesten we allemaal naar het woonzorgcentrum komen om ons te laten testen en vervolgens die zondag allemaal weer naar de teststraat. Toen begon de ellende.’

Van die tijd heeft Hanneke weinig meegekregen, want het onheil trof Hannekes eigen familie. Die zondag dat ze moesten testen in de teststraat, kregen Hanneke en haar familie te horen dat Hannekes vader positief getest was op het coronavirus. Hanneke en haar broers en zussen moesten meteen in quarantaine, want haar vader was die week ervoor jarig geweest en ze hadden elkaar daar ontmoet, netjes om de beurt in de aantallen bezoekers die destijds waren toegestaan. ‘Onvoorstelbaar hoe dat is gegaan. Mijn vader ging zich laten testen, want hij voelde zich niet zo lekker en het voelde anders dan anders. Hij reed er zelf nog naar toe, is bij thuiskomst op bed gaan liggen en is daar niet meer vanaf gekomen. Hij werd snel heel ziek, at en dronk niet meer en kon zijn medicijnen niet meer innemen. Mijn moeder was heel erg bang om de dokter te bellen, uit angst dat mijn vader in het

ziekenhuis zou belanden en niet meer thuis zou komen. Die grote angst werd waarheid. Uiteindelijk belde mijn moeder de huisarts en hij constateerde (voor het raam) dat mijn vader opgenomen moest worden.' 's Middags werd Hannekes vader met de ambulance naar het ziekenhuis gebracht. 'Verschrikkelijk als ik dat moment naar voren haal in mijn herinnering. Mijn moeder had ook corona gekregen en moest achterin de kamer gaan staan toen de ambulancebroeders in witte pakken mijn vader op een brancard legden en uit de kamer reden. Onvoorstelbaar. Ze was helemaal alleen. Je wilt zo graag helpen, maar je kunt niks.'

In het ziekenhuis was de situatie stabiel, ondanks dat Hannekes vader aan de zuurstof lag en erg ziek was. Goede momenten werden afgewisseld met onverwachte heftige koortsaanvallen, maar een halfuur later kon hij ineens weer iets beter zijn. Elke dag konden de ouders van Hanneke slechts even contact hebben via de telefoon, Hannekes vader geholpen door een verpleegkundige. De oudste zus van Hanneke werd op de hoogte gehouden door het ziekenhuis. 'De onmacht die je voelt, is ondraaglijk. Je kon niet naar je moeder toe, maar ook niet naar je vader. Na een paar dagen werd mijn vader naar De Horst in Emmen (tijdelijke opvangplek voor coronapatiënten, red.) gebracht, zodat het ziekenhuis plaats kon maken voor nog ziekere mensen. Ik ging die dag net weer voor het eerst naar het werk, want mijn quarantaine van toen nog 10 dagen, zat erop. We werden al gauw weer gebeld dat het niet goed ging en nog dezelfde dag dat mijn vader aankwam in De Horst, keerde hij 's avonds weer terug naar het ziekenhuis.' Al die tijd had Hanneke haar vader niet meer gesproken, voor het laatst op zijn verjaardag. 'De spontane kus en knuffel die hij uit dankbaarheid op zijn verjaardag mij gaf, zorgde er mede voor dat ik in quarantaine moest... later besefte ik dat dit de laatste was, ben ik hier nu blij mee.'

Alle contacten met Hannekes vader verliepen via haar moeder en oudste zus. Maandagochtend mocht haar moeder voor het eerst op bezoek en toen kregen ze het vreselijke bericht te horen dat Hannekes vader binnen enkele uren, hooguit een paar dagen zou komen te overlijden vanwege onherstelbare schade aan zijn longen. De laatste dagen mochten we met ons gezin, mijn moeder, broers en zussen, om de beurt afscheid nemen. Elkaar niet kunnen aanraken, is verschrikkelijk. Met handschoenen mocht het... maar ja dat is niet echt contact. Op de ziekenhuisafdeling was het vreselijk. Je herkende niemand. Iedereen had pakken aan, overal stonden dozen met beschermingsmaterialen, machines (beademingsapparaten red.) stonden te piepen. Het is een verschrikkelijke film waar je middenin zit. Hoe vaak we ons in een pak gehesen hebben, hoeveel brillen, mutsjes, mondkapjes en handschoenen we hebben gebruikt, ik weet het

niet meer, maar het zullen er veel zijn geweest. En wat zijn we goed opgevangen in Emmen, we hadden een kamer tot onze beschikking waar we konden verblijven tussen de aflosmomenten door. Daar zijn we heel dankbaar voor, bij veel families die na ons kwamen, was dit niet meer mogelijk.'

Ook op het werk werd het heel druk, de ene na de andere collega viel uit door ziekte en Hanneke zat continu in tweestrijd. 'Mijn collega's hadden het ook heel druk en ik kon niks voor hen betekenen. Collega's zitten ziek thuis, ik was niet ziek, maar kon toch niet helpen. Je weet diep van binnen wel dat je de juiste keuze maakt om bij je ouders te zijn, maar je voelt je machteloos.'

"Mijn vader overleed aan corona."

Twee dagen voor Kerst overleed Hannekes vader, na een ziekbed van 12 dagen. Vanwege de drukte bij de uitvaartorganisaties werd haar vader op oudejaarsdag begraven. 'We hadden extra tijd om de begrafenis te regelen, dit ging meestal via app, mail en telefonisch. Omdat wij een groot gezin zijn, konden we niet samen, met elkaar, de begrafenis regelen. Ook de gesprekken met de uitvaartverzorgster en de dominee vonden plaats in het uitvaartcentrum met voldoende afstand. Er was nog één plekje beschikbaar voor de uitvaart om negen uur 's ochtends, om twaalf uur was ik alweer thuis. Je kunt je er geen voorstelling van maken. Er mochten op dat moment 60 mensen aanwezig zijn. Met kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen zaten we daar al snel op. De rest kon het volgen via een livestream op internet. Het condoleren was ook vreselijk. We stonden op een rij en voor ons stonden grote ronde tafels, waarvóór de mensen langs konden lopen, om de 1,5 meter maar te behouden. Je staat maar wat te knikken...'

'Mijn vader had wel een broze gezondheid, hij had diabetes, COPD en was hartpatiënt, maar op zijn verjaardag, hij was 86 geworden, had hij nog gezegd: "Zoals ik me nu voel, wil ik wel 100 worden." Hij was een doorzetter, altijd enthousiast en positief. Er waren mensen die het veel erger hadden, zei hij dan. Hij was heel voorzichtig in de coronaperiode. Hij nam corona heel serieus, maar had ook besloten zich niet te laten opsluiten, niet wetende hoelang deze periode ging duren. En om zijn conditie een beetje op peil te houden maakte hij dagelijks een wandelingetje of fietstochtje. 's Ochtends vroeg ging hij boodschappen doen in plaats van op de drukke middag en probeerde zoveel mogelijk contacten te vermijden, waaronder het contact met de kinderen en kleinkinderen, wat heel moeilijk voor mijn ouders was. Het niet meer samen kunnen zijn met familie vonden ze lastig en misten ze.' Een dag na de begrafenis stort Hannekes moeder in,

ze krijgt last van de naweeën van corona en is twee weken flink ziek geweest. Dag en nacht moest er iemand bij haar zijn. Nu gaat het een stuk beter en probeert ze zich er doorheen te slaan. De omgeving reageert niet altijd begripvol. 'Natuurlijk had mijn vader een bepaalde leeftijd, maar de manier waarop we afscheid moesten nemen, is niet te bevatten of uit te leggen hoe dat voelt. Daar heb je heel lang last van. Dat mijn vader daar een dikke week alleen heeft gelegen en mijn moeder alleen thuis was in quarantaine, machteloos voel je je. Of mensen die corona afdoen als een griepje. Dat was niet te bevatten na wat je zelf hebt meegemaakt.'

Op 4 januari begint Hanneke weer te werken; de grote eerste golf is dan net voorbij. Ze wordt echter wel meteen geconfronteerd met een brancard en witte pakken, waardoor ze even moet slikken maar gelijk doorgaat in de waan van de dag. 'Het was een onzekere tijd. Vreselijk als er weer iemand in quarantaine moest. Dan weer de pakken aan, het vele schoonmaken. Maar het was ook fijn weer onder de collega's te zijn. Je verhaal kwijt te kunnen aan elkaar. Maar ook de angst om zelf ziek te worden.' Werk en privé kan Hanneke goed scheiden, al heeft ze veel moeilijke momenten meegemaakt. Deze kan ze echter ook meenemen in haar werk en mensen steunen die in dezelfde situatie zitten. Hanneke is wel meer na gaan denken na corona. Bijvoorbeeld over symptomen van cliënten; 'Als nu iemand hoest, ben je wel wat voorzichtiger dan vroeger, je merkt symptomen beter en vooral sneller op.' Vooral het geregeld is Hanneke bijgebleven om de contactmomenten in goeie banen te leiden. 'Hele schema's werden gemaakt van wanneer wie bij wie op bezoek mocht komen. En goed letten op het juist invullen van de "briefjes" van de mensen die op bezoek waren geweest, zodat we hen konden benaderen bij een eventuele besmetting. Dit werd het meest geregeld door de receptie, maar boze en gefrustreerde families moesten wij ook te woord staan.'

'Onze bewoners werden ook wel heel erg verwend. Overall kwam wat weg. Van scholen en verenigingen bijvoorbeeld, steeds vonden we kaartjes en tekeningen in de brievenbus. En van de plaatselijke ondernemers, een jaar later aten we nog paaseitjes. Voor alle bewoners een bos bloemen of kerststukjes die niet meer verkocht konden worden omdat de winkels dicht moesten, noem maar op. Of muziekverenigingen die langs kwamen. Zelfs een complete lunch werd geregeld voor alle bewoners door familie, producten werden geleverd door de plaatselijke ondernemers. De broodjes kwamen van de bakker, de groenteboer zorgde voor het fruit en de salades, vleeswaren van de slager. Fantastisch! Elke huiskamer had een uitgebreide lunch. We probeerden er met ons allen iets van te maken.'

“Zelfs een complete lunch werd geregeld voor alle bewoners door familie, producten werden geleverd door de plaatselijke ondernemers.”

Zelf heeft Hanneke in maart van dit jaar ook corona gehad. 'We hadden weer verjaardagen gevierd in het weekend, dat mocht net weer. Vóór het werken nog even voor de zekerheid een zelftest gedaan. Door alles wat er gebeurd is, ben je toch voorzichtiger geworden, maar de test was negatief. Ik heb de hele dag gewerkt, de middag nog op een andere afdeling bijgesprongen. Ik ging naar huis en ik werd ziek, loopneus, hoofdpijn. Ik testte me nog maar eens, want ik moest nog weg die avond. Ja, positief. Ik heb drie dagen plat gelegen, had me in tijden niet zo ziek gevoeld en het heeft een maand geduurd voordat ik weer helemaal de oude was.'

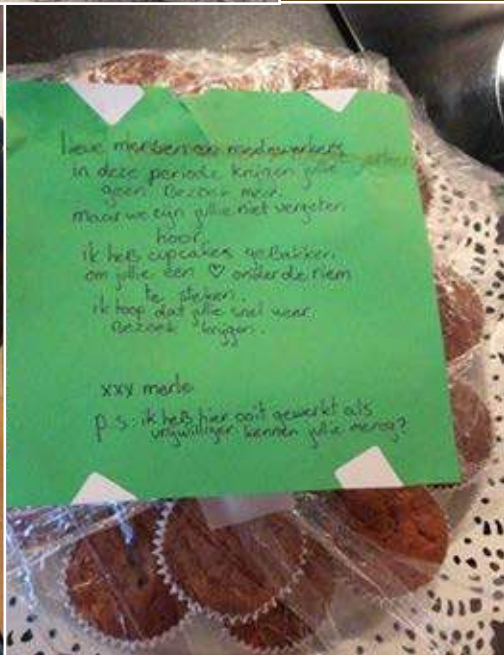
Hanneke vindt dat het sociale leven behoorlijk is veranderd na de coronapandemie. 'Binnen het werk maar ook in de privésfeer, want heel lang heb je geen leuke dingen mogen doen. De uitjes, verjaardagen en bezoeken bleven uit. Je hebt wel telefonisch contact, appverkeer maar het echte sociale gebeuren was er lange tijd niet. Je was aan het werk of je zat thuis. Ik kwam ook niet bij de winkels, dat deed mijn man, want ik wilde voorzichtig zijn. Ik was er voor mijn gezin en ik was er voor mijn werk. Ik wilde geen risico lopen. Nu blijft dat een beetje hangen. Zoals het online kopen van dingen door mijn kinderen. Ga naar de winkel, denk ik dan. En het afstandelijke blijft nog. Of de eindeloze discussies over het vaccineren of over het virus dat door velen als een griepje werd afgedaan. Elkaar respecteren in je keuzes is iets wat heel moeilijk is voor mensen. Maar heel veel dingen ben ik ook weer vergeten en dat is maar goed ook. We knuffelen er weer op los. Maar het wordt nooit meer zoals het was. Genieten van de kleine dingen is belangrijk. Met Moederdag dit jaar waren we weer voor het eerst sinds het overlijden van mijn vader met z'n allen bij elkaar, mijn moeder, broers, zussen en aanhang. Dat was een uniek moment.'

Hartverwarmende acties

2020 / 2021

In alle werkgebieden zijn hartverwarmende acties ontstaan op het moment dat woonzorgcentra hun deuren door het coronavirus moesten sluiten. Familie, naasten, buurtgenoten en bedrijven uit de omgeving leverden onder andere bloemen, kaarten, tekeningen en lekkers af. Een prachtig gebaar!

“Je begrijpt elkaar, ook al was je niet bij elkaar”

Rosalie Eising is verpleegkundige bij Thuiszorg Hoogeveen in werkgebied De Weide Hoogeveen

‘Halverwege april 2020 begon het bij ons, we hadden toen de eerste besmetting. De man van een echtpaar uit de aanleunwoningen was erg zwak en kwetsbaar en werd geheel onverwacht naar het ziekenhuis gestuurd. Hij had geen corona gerelateerde klachten dus er werd geen test bij hem afgenomen. Ik heb hem nauw verzorgd en samen met de ambulancebroeders op de brancard gelegd. Omdat we met kwetsbare mensen werken, heeft onze wijkverpleegkundige na twee dagen op verzoek toch een coronatest aangevraagd bij het ziekenhuis. Hij bleek positief terwijl hij in het ziekenhuis al drie dagen op een ‘normale’ afdeling had gelegen. Bij ons gingen toen alle alarmbellen rinkelen. Wat dan met mevrouw? En wij, de zorgmedewerkers, zijn alweer bij andere mensen geweest. Vanaf dat moment moesten we allemaal volledig in PBM (persoonlijke beschermingsmiddelen red.). Bij het verzorgen van meneer waren we nog onbeschermd. Het ambulancepersoneel was al wel in pak, uit voorzorg. Maar de huisarts was ook niet beschermd want meneer had geen corona, hij had geen klachten. Toen meneer positief testte, is hij naar een andere afdeling in het ziekenhuis gebracht en is hij daar helaas overleden. Omdat mevrouw in quarantaine zat, mocht ze niet bij de uitvaart zijn. Dat heeft heel veel impact gehad. Je bent niet alleen met hem bezig, maar ook met iedereen die hier ziek werd. Want je bent eigenlijk overal te laat. Dat was het ergste wat er gebeurde. Iemand raakte ziek, en drie dagen later was hij/zij er al niet meer.’ En in de meeste gevallen stierven ze alleen omdat familie er niet bij durfde.

‘Een vriendin van mij werkt ook bij Thuiszorg Hoogeveen, maar dan vanuit werkgebied Centrum Hoogeveen. Zij woonde destijds in De Weide en werkte in het centrum, ik woon vlakbij het centrum en werk in De Weide. Als we late dienst hadden, dan kruisten we elkaar vaak en zaten we in de Hoofdstraat bij de fonteintjes. Zij op de ene hoek van het muurtje, ik op de andere hoek. Gewoon om ons verhaal kwijt te kunnen. Dat waren avonden waar we soms twee uur lang zaten te praten, ook al had je een heel zware avonddienst gehad. Blijkbaar was het nodig. En de volgende ochtend stond je er gewoon weer.’

‘Je wilde met name bezig zijn met de zorg voor de cliënten, maar er waren ook veel familieleden van cliënten die het gewoon niet begrepen, die erg kwaad werden. Dat wij er niks aan konden doen,

de maatregelen alleen meer opvolgden en dit ook niet leuk vonden maar het niet anders kon, begrepen ze niet. Je wilde daar helemaal niet mee bezig zijn en het vrat veel energie. Maar ik snapte de frustratie soms wel, wij waren ook gefrustreerd en bang. Er was veel nog onduidelijk. De 10 minuten die ze mij aanspraken, had ik ook even bij hun ouders kunnen zitten om een praatje te maken. Die hadden dat misschien harder nodig. Je kan het ook wel weer relativeren. Er kwam zoveel meer bij kijken dan alleen de zorg verlenen. Je was in een keer alles. Je zorgde bij wijze van spreken voor de boodschappen, voor de medicatie, de kran-ten, het eten en zelfs de hond uitlaten kwam in ons takenpakket.'

'Ik haalde kracht uit de fijne praatjes die je had met de mensen. Wij konden de deur nog uit, zij niet. Zij wisten ook niet waar ze aan toe waren. Er zijn gelukkig ook cliënten die corona goed doorstaan hebben, waar je een goed gesprek mee kon hebben. Qua tijd kwam het misschien niet goed uit, maar daar moest je dan maar tijd voor maken. Maar ook de samenwerking met collega's. Je stond allemaal voor hetzelfde, met de kop op oneindig.'

'Op 18 april had ik vijf dagdiensten gehad en de zesde kwam eraan want we hadden al vier mensen in ons team die ziek waren. Ik voelde me niet lekker maar had mijn temperatuur nog gemeten, die was prima, dus ik liep wel door, ervan uitgaande dat het vermoeidheid zou zijn. Bij een cliënt heb ik nog de laatste vlindernaald gezet omdat hij naar palliatieve sedatie ging in verband met corona. Om 17:00 uur ging ik hier de deur uit en zeg nog tegen de wijkverpleegkundige tot morgen, want morgen hebben we weer een dag. Maar niet wetende dat ik pas 4 maanden later weer volledig aan het werk was.'

'Ik kwam thuis rond 17:30 uur. Ik woon nog thuis dus ik had geen zorgen om eten of wat dan ook. Ik gaf aan dat ik graag eerst even wou gaan slapen. Eten doe ik straks wel. Alleen de eerste paar uur werd ik niet meer wakker. Pas laat in de avond werd ik wakker met hoge koorts en enorme hoofdpijn. Ik wist dat dit niet goed was.'

'Via de toenmalige gebiedsleidinggevende Heidi, kreeg ik het nummer dat ik de volgende ochtend moest bellen om me te laten testen. Ik moest nadrukkelijk zeggen dat ik in de zorg werk zodat ik prioriteit kreeg. Om je te laten testen moest je toen naar Assen. Dat was de enige plek in Drenthe waar je heen kon. Maar hoe kom je daar? Ik had toen nog geen rijbewijs. Maar had ik er een, dan had ik er niet naar toe kunnen rijden, dat was niet vertrouwd. Mijn moeder heeft mij toen naar de teststraat gereden. Het werd zwaar afgeraden, maar er was voor mij geen andere manier om er te komen.'

'Er was zoveel nog onduidelijk en angstig, dat heb ik nog heel erg meegenomen van die tijd. Nu gaan we er wel iets soepeler mee om, waar ik het ook mee eens ben, maar toen was het allemaal heel pittig. Het duurde vervolgens nog drie dagen voordat je de uitslag kreeg. Toen ik gebeld werd en ik positief bleek te zijn, heb ik gehuild. En aangezien iedereen om mij heen met corona dood ging dacht ik dat ik ook dood zou gaan. Ik kreeg een boekwerk van de GGD waarin stond waar je je aan moest houden. Eigen handdoek, eigen wc, eigen badkamer. Maar als je in een rijtjes-huis woont met z'n vieren dan gaat dat niet. 'Gelukkig' was ik te ziek om naar beneden te gaan dus kon ik in mijn eigen bubbel op mijn kamer blijven. Als ik die behoefte had, had ik van mijn familie naar beneden kunnen komen en hadden we zoveel afstand als we konden gehouden, zodat ik toch onder de mensen kon zijn. Maar daar was ik de eerste weken helemaal niet toe in staat.'

'Ik werk 32 uur en iedereen in de zorg heeft gelukkig een groot verantwoordelijkheidsgevoel, maar je laat het hier wel echt in één keer los. Je hebt wel wat met elkaar opgebouwd in die twee weken, en dat moet je opeens loslaten. Ik was dan ziek, maar ik maakte me zorgen over hoe het hier ging. Mijn collega's moesten de boel hier draaiende houden maar maakten zich zorgen om mij. Want zij weten wat dit met 'onze' mensen deed, dus waren ook bang wat het met mij en de andere besmette collega's zou doen.'

'Ik vond het moeilijk om niet mijn collega's te helpen. Van ons team bleef na verloop van tijd ook niet veel over. De collega's die over waren hebben het weer op zo'n andere manier beleefd dan ik. Eigenlijk ben je ziek maar je bent nog zo druk bezig met wat er op het werk gaande is. Je hebt een band met de mensen, je weet niet hoe je terugkomt en wie er dan nog over is. Een hele bizarre, onwerkelijke ervaring.'

'Toen opnieuw een cliënt aan corona overleed ontving ik foto's van collega's. De dochter van de cliënt had voor de uitvaart een heel groot spandoek gemaakt met daarop 'hart voor de zorg'. Terwijl haar vader net was overleden. Dat je dan zo'n spandoek voor ons maakt, dat vind ik heel bijzonder.'

'We hebben later als collega's kunnen benoemen dat we er heel hecht door zijn geworden. Op zo'n moment ben je alleen maar bezig met overleven. Ook al heb ik het samen met een andere groep collega's heel anders beleefd dan de collega's die de hele tijd gewerkt hebben. Toch begrijp je elkaar, ook al was je niet bij elkaar. Er was heel veel ruimte ook na die tijd om met elkaar te praten. Tussentijds had je daar geen tijd voor of nam je daar geen tijd voor. Maar toen het weer wat rustiger werd en we op een gegeven moment weer fysiek een kleine vergadering mochten

organiseren hebben we dat ook gedaan. Bewust om gewoon te kunnen praten. Je hebt wat te verwerken met elkaar. Dat er een cliënt overlijdt, dat gebeurt, je werkt in de ouderenzorg. Maar dit was echt extreem, en zo plots. Vaak zit er wel een ziekteproces aan vast maar dat was nu niet zo. De eerste keer dat we via Teams contact hadden weet ik niet hoeveel liters tranen we hebben laten stromen. Het was voor het eerst dat je je kon uiten. Al die tijd stond je op de automatische piloot en nu werd aan je gevraagd hoe het eigenlijk met je ging. Daar had je in weken al niet meer over gesproken. En al helemaal omdat ik thuis zat en helemaal niet wist hoe het met de collega's ging. Af en toe kreeg je een bericht dat er iemand overleden was. Maar voor de rest wist je niks.'

“Het was een onmenselijke situatie maar we zijn er allemaal een beetje menselijker van geworden.”

'Ik werkte net een jaartje in dit team toen de pandemie begon. Als ik mijn collega's mag geloven die hier al eerder werkten is de band en de sfeer 180 graden gedraaid, de positieve kant op. Je weet wat je aan elkaar hebt omdat je deze tijd hebt meegeemaakt waarin iedereen zijn kwaliteiten en karakter op een andere manier heeft kunnen tonen die we eerder misschien nog niet van elkaar kenden. We kunnen nu makkelijker praten, ik kan makkelijker mijn gevoel uiten binnen het team. Ik merk ook dat andere mensen dat beter kunnen tijdens vergaderingen. Nu hoef je natuurlijk niet altijd emoties te tonen maar als die er zijn, dan worden die kenbaar gemaakt. Zowel positief als negatief. Het kan allemaal. Het was een onmenselijke situatie maar we zijn er allemaal een beetje menselijker van geworden.'

'Voor mij was het pittig om weer terug te komen. Ik begon eerst weer met koffie-ochtenden om weer onder de mensen te komen. Je hebt drie maanden bijna geïsoleerd gezeten met weinig prikkels. Alleen een ochtend was voor mij al veel. Ik heb het heel rustig opgebouwd en gelukkig was daar tijd voor. Ik mocht ook heel erg mijn eigen grenzen aangeven. Wat het ook weer lastig maakte want wat wordt er van me verwacht? Je hebt geen voorbeeld. Iemand terug laten komen van covid was nieuw. Hoe ga je daar mee om als leidinggevende, als roosteraar of collega? Ik heb een periode gedacht dat ik hier helemaal niet meer hoorde. Er was zoveel gebeurd in die maanden waar ik niet bij was geweest. Heel gekke gedachten heb je dan. Ik heb dat ook kenbaar gemaakt in het team. In de vergadering werd toen gelijk gezegd dat dat de grootste onzin was en ik dat niet zo moest denken.'

'Ik heb zelf hulp gezocht bij de huisarts. De mogelijkheid om binnen de organisatie met een professional te praten zou er zijn als ik dat zou willen, maar voor mij was de huisarts een logischere stap toen ik ziek werd. Ik heb geen lichamelijke klachten meer, maar wel mentaal. Het feit dat dit allemaal is gebeurd. Prikkelbaar, bang. Niet alleen in het werk maar ook privé. Het zijn dus niet per se de benauwdheidsklachten of spierpijn, maar het is echt een mentale klap geweest. Ik ben daar uiteindelijk ook veel langer ziek van geweest dan van mijn lichamelijke klachten. Daar is weinig ruchtbaarheid aan gegeven, voornamelijk aan de eerste groep die ziek was. Ik verwijt dat niemand want het was nieuw. Ik werk hier nog aan. Waaronder ook door aan dit magazine mee te werken, ik moet erover blijven praten.'

Op 1,5 meter afstand een ijsje eten in het Jannes van der Sleedenhuis De Vecht.

Afdeling ELV/Goudsbloem Woonzorgcentrum Beatrix Hollandscheveld

Maart 2020, corona druppelt langzaam binnen in ons land.
'Dat zal wel niet zo'n vaart lopen, het valt vast allemaal wel mee.' Nou echt niet..

'Begin december 2020, een start van heel veel ziekte en ellende op onze afdeling de Goudsbloem. De eerste medewerkers testten helaas positief. Toch hebben we het heel lang buiten de deur kunnen houden door zo goed mogelijk op te letten in zowel de werk- als privésfeer. Maar het heeft niet mogen baten, het overkomt je gewoon, corona heeft ook ons bereikt..'

'Je schuldig voelen dat je jouw collega's in de steek moet laten vanwege besmetting en verplichte thuisisolatie. Zij zijn zorg aan het verlenen aan de cliënten in

snikhete schorten met mondneusmaskers voor en handschoenen aan want ja, het ging ook snel met het coronavirus bij ons op de afdeling. Eerst raakte één cliënt besmet, toen de tweede, de derde en ga zo maar door totdat de hele afdeling een covid-afdeling was. De hele dienst op de afdeling in plastic schort, met "vogelbekmasker" zoals wij die noemen en niet te vergeten de handschoenen.'

'Cliënten werden steeds zieker en kwamen te overlijden zonder bezoek erbij van familie of naasten. Hartverscheurend! We hadden een echtpaar bij ons op de afdeling

in elk een kamer, eerst overleed mevrouw, meneer kon niet naar de begrafenis omdat hij ook zelf corona had. Hij heeft de dienst gevolgd via de tablet. 's Avonds kregen zijn kinderen het bericht dat ook meneer was overleden.'

'De strikte isolatie en de 1,5-meter-afstandsmaatregel zorgden voor veel onbegrip bij bewoners met de ziekte dementie. "Waarom moet ik op mijn kamer blijven?" werd gevraagd wanneer ze teruggebracht werden door iemand in zo'n kanariegele jas (de zorgmedewerkers in schort, red.)... Veel onbegrip, boosheid, verdriet en heimwee naar bezoek die alleen mochten zwaaien voor het raam of beeldbellen of babbelen met familie met als scheiding een stuk plexiglas in de babelbus. Allemaal leuke alternatieven maar bij deze groep is het één en al onbegrip, door hun zieke begrijpen ze het niet. Het fysieke contact is zo belangrijk. Als personeel (welke functie je ook had) probeerde je te helpen waar je kon, SAMEN krijgen we corona eronder dat was ons motto, er ons doorheen slaan in deze zware covid-tijd.'

'Dat brengt je als collega's zeker dichter bij elkaar, het scheidt een band, je MOET er voor elkaar zijn! En met elkaar bedoel ik ook voor onze cliënten. Vaker een praatje maken ook al is dat alleen met een paar ogen, want mond en neus zijn verscholen achter het mondneusmasker. Ook dat is dan zeker van waarde.'

'Zorgen doen we met ons hart. Zoveel extra zorg en aandacht geven in deze nare periode gaf dan soms ook weer een positief gevoel, hoe gek het ook klinkt maar achter de glimlach schuilt een traan. En die tranen zijn gevloeid, geloof ons maar...'

Maureen, Demi, Anita en Gerlinda

“Eigenlijk was niks mogelijk, maar toch keken we naar wat wél kon”

Vlnr:

- **Patricia Mooibroek, leerling verpleegkundige**
- **Kea Viel, facilitair medewerker**
- **Anita Schuiten, regisseur formele en informele zorg**
- **Angela Smit, verpleegkundige**

Kerst 2020 bleven de deuren van woonzorgcentrum Gockingaheem in Noordbroek gesloten. Na lange tijd het coronavirus buiten de deuren gehouden te hebben, liep vlak voor kerst het aantal besmettingen rap op. Medewerkers liepen rond in volledige bescherming en de cliënten zaten in quarantaine of isolatie in hun appartement.

Olaf Venema, senior verpleegkundige: ‘Het was verschrikkelijk voor de cliënten dat ze niets mochten en ons amper herkenden omdat wij de hele dag in pak rondliepen. En dat met kerst, ik vond het naar. Alle collega’s hebben die dag zitten brullen.’ ‘Familieleden van de cliënten stonden buiten. Ze zwaaiden maar naar elkaar of er werd iets geroepen wat niet begrepen of verstaan werd’, zegt Angela Smit, verpleegkundige. “‘Ze zitten hier opgesloten!’ hoorde ik de man van een bewoonster zeggen toen ik bij haar aan het schoonmaken was. Het was verschrikkelijk’, aldus Kea Viel, facilitair medewerker.

Anita Schuiten, destijds regisseur formele en informele zorg in Noordbroek e.o., vertelt: 'Bij Cosis (de zorgorganisatie voor mensen met een verstandelijke beperking waar de NNCZ het woonzorgcentrum in Noordbroek mee deelt, red.) zijn in één week tijd drie cliënten overleden aan COVID-19. Ze werden toen nog in hoezen op een brancard afgevoerd. Ik heb tegen medewerkers gezegd dat zij zich maar even om moesten draaien want het was vreselijk om te zien. Mensen zijn in die periode alleen dood gegaan. Familie koos er dan niet voor om in pak bij de cliënt te zitten. Cliënten van Cosis begrepen het sowieso niet want ze herkennen je gezicht niet achter een mondneusmasker en ze hebben dat hard nodig. Mensen werden er verdrietig of onrustig van. Dan zijn ze zo ziek en zien ze nog geen bekend gezicht of iemand die in ieder geval even hun hand vasthoudt. Dat ze dan alleen komen te overlijden was in en in triest. Het is normaal dat mensen bij ons overlijden. Maar drie in één week door COVID-19 is eng. Je weet niet wat er allemaal gebeurt, zo snel gaat het. Op dat moment dacht ik dat we er allemaal dood aan zouden gaan.'

'Toen in maart 2020 de deuren voor het eerst op slot gingen, heb ik op de terugweg naar huis alleen maar kunnen huilen. Je sluit mensen op. Je doet het want het is afspraak en je weet dat het moet, we wisten toen totaal nog niet wat er op ons af zou komen.'

Patricia Mooibroek, leerling verpleegkundige: 'Ik vond het vanaf het begin heel eng. Het begon met de mondneusmaskers die op moesten. Toen kwamen de besmettingen en vond ik het echt doodeng. Ik heb diabetes, waardoor ik in een risicogroep zit. In het begin wilde ik helemaal niet meer werken, maar ik heb het toch gedaan, met een beschermend pak aan. Ik was bang om zelf ziek te worden, maar ook dat cliënten en collega's ziek zouden worden. Ik mag niet gevaccineerd worden. Ik wil het wel, maar in het ziekenhuis zeggen ze dat het niet mag, omdat ik daar hartstikke ziek van word. Wat me erdoorheen hielp was door te denken aan de mensen waarvoor we moesten zorgen en die onze hulp nodig hadden. Ik wilde mijn collega's ondersteunen, er voor iedereen zijn.'

Angela: 'Tijdens de eerste golf heb ik een gesprek gehad met een meneer van 96. Hij werd boos. "Ik eis dat jullie je laten vaccineren." zei hij. "Want dat is bescherming voor ons." Ik gaf aan dat ik het snapte, want verschillende zorgmedewerkers lopen bij cliënten naar binnen, maar ik gaf aan dat er ook mensen zijn die zich niet mogen vaccineren. Iedereen heeft zijn eigen verhaal, aandoening of valt in een risicogroep waardoor ze misschien zich wel willen vaccineren, maar het niet mag. Op dat moment was ook nog niet iedereen aan de beurt voor vaccinatie. Het enige wat ik op dat moment kon doen was mij zo goed mogelijk beschermen, om iedereen op de meest veilige manier zorg te kunnen bieden. Daar had hij begrip voor.'

Anita: 'En hoe anders is het nu na twee jaar. Wat de kracht hier is geweest, is er voor elkaar te zijn. Je mocht verdrietig zijn en even bij de ander zitten.' Patricia: 'De coronaperiode heeft ons heel veel gedaan. Je kon echt terecht bij elkaar. Ik vond de samenwerking met collega's heel sterk. Wij zijn veel hechter geworden in die periode', wat ook de rest van de groep beaamt. Anita: 'We moeten er op letten dat we dat vast houden, ik merk nu dat we weer deden wat we altijd deden. We zijn anders bij elkaar gekomen. Het is niet weg, maar het is goed om soms weer even stil te staan bij hoe hecht we toen waren.'

'Ook vanuit de verschillende werkgebieden was de steun naar elkaar er. Toen wij een uitbraak hadden, kregen we veel kaarten. Toen het Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos als eerste woonzorgcentrum van de NNCZ een uitbraak had, hebben we namens de collega's uit Noordbroek een mand met allemaal lekkere dingen afgegeven.'

Angela: 'Als je tijdens je dagdienst naar een aantal besmette cliënten moest, dan waren er collega's die zeiden, je bent nu al vier keer in pak geweest, ik ga nu wel. Jij gaat nu even niet meer, want je zit erdoor. Iedereen keek naar elkaar om, dat was heel fijn.'

Kea: 'Het was moeilijk dat je niet even naar buiten kon om tot jezelf te komen.' Anita: 'Als je een dag op een afdeling stond, dan was je ook de hele dag op die afdeling, je mocht niet door het huis heen. Je ging buitenom naar binnen en ook weer buitenom naar buiten om niet in de rest van het gebouw te komen. Ook het eten uit de keuken ging buitenom'. Angela: 'Het was een beetje improviseren.'

Anita: 'We zijn op een gegeven moment met groepsquarantaine gestart, dat vonden cliënten heel fijn. We merkten dat cliënten achter de deur eenzaam en verdrietig werden. Toen meerdere mensen besmet waren is er gekozen voor groepsquarantaine. Medewerkers liepen dan de hele dag in pak. Cliënten konden op die manier bij elkaar blijven, dat vonden ze heel fijn. Voor de medewerkers was het prettiger dat ze niet iedere keer in en uit pak hoefden, maar er werd regelmatig gegild dat ze wel in bikini wilden werken onder het pak.' Patricia: 'Het was zó warm! Vooral om in pak cliënten te douchen.'

Kea: 'Ik heb wel nog meer respect gekregen voor de zorg. Die moesten overal maar heen.' Anita: 'En zonder huishouding hadden wij de deuren wel kunnen sluiten. Het was zo belangrijk dat alles goed schoongehouden werd.' Kea: 'Het was extra opletten, extra beschermingsmiddelen, mondneusmaskers, handschoenen en niet op de afdelingen als ze in quarantaine zaten. Angela: 'De huishouding heeft heel wat leuning en deurkrukken moeten afnemen, een paar keer per dag.'

Angela vertelt: 'We hadden een echtpaar waar mevrouw op huiskamer 2 woonde en meneer op huiskamer 3. Meneer was geestelijk nog heel goed, maar mevrouw had de ziekte dementie. Normaal gesproken zochten ze elkaar elke dag op. Samen eten, samen een dutje doen, samen de krant lezen. Op het moment dat er corona was konden ze elkaar niet meer zien, ze mochten de gang niet over.'

Mevrouw kon niet begrijpen waarom zij haar man niet meer kon zien. Je kon het haar ook niet uitleggen.’

Anita: ‘We hebben toen overlegd met de bestuurders Roeli en Ingrid of meneer volledig in pak alsnog naar zijn vrouw mocht, met begeleiding over de gang. Dat kon en ging goed, dat was heel fijn. Dat zijn mooie momenten, want eigenlijk is niks mogelijk, maar we kijken als organisatie wat we dan nog wel kunnen doen om het aangenaam te maken. Toen een mevrouw uit de aanleunwoningen jarig was hebben we haar naar het restaurant gebracht. Buiten stonden haar kinderen met grote spandoeken om haar te feliciteren. We hadden buiten een tafel neergezet met koffie en gebak, zodat zij daar een taartje konden eten en moeder binnen. Af en toe ging de deur open zodat ze konden praten. Op die manier heeft ze alsnog een leuke verjaardag gehad.’

‘Ik kan me ook nog herinneren dat er goed gezorgd werd voor de medewerkers’, aldus Kea. Broodjes kroket, bloemen en bonnen thuisgestuurd krijgen, van die kleine dingetjes. Dat werd heel erg gewaardeerd. Anita: ‘Wat ik mooi vond vanuit het dorp is dat ze georganiseerd hebben dat hier een orgel kwam voor de cliënten. Dat was echt fantastisch.’

‘Vanuit de NNCZ-actie Horeca helpt Zorg kwamen medewerkers van het Van der Valk hotel en Beijck catering bij ons werken. Op dat moment was de horeca gesloten en konden wij hun hulp goed gebruiken om bezoekers te ontvangen en cliënten en medewerkers te verwennen. Twee van deze medewerkers zijn bij ons in dienst gebleven. Ook is één van de horecamedewerkers hier vrijwilligerswerk gaan doen, geweldig!’

Patricia: ‘Veel familie zorgde ervoor dat bewoners wat lekkers kregen, of een kaartje of een foto. Dat werd onder het raam door geschoven. De was werd bij de sluisdeuren neergezet’. Anita: ‘Soms ging er een emmertje naar beneden zodat familie er iets in kon doen en het weer naar boven getakeld kon worden. Met kerst hebben wij buiten een drive-in gemaakt voor de medewerkers en vrijwilligers, om hun kerstpakket op te halen.’

Corona had ook grote invloed op de privésituatie. Patricia: ‘Mijn man vond het verschrikkelijk dat hier de boel dicht zat en wij zo moesten werken. Hij had heel veel respect voor ons. Hij vroeg ook altijd hoe het ging, was heel betrokken. Uit de rest van de omgeving hoorde je het wisselend, de een zei het stelt niet zoveel voor, de ander had wel veel respect. Het was een beetje dubbel.’ Anita: ‘Als jij niets anders ziet dan pakken en dood is dat jouw beeld van COVID-19. Terwijl de buitenwereld het op die manier niet meekrijgt en er misschien heel anders in staat. Ik ging naar huis om te eten en te slapen en dan ging

ik weer aan het werk. Ik zag niemand en ik wilde ook niemand zien. Ik had mijn contacten dusdanig beperkt omdat ik bang was om mensen te besmetten, maar ook om besmet te raken en het over te brengen op anderen. Mijn kinderen wonen niet meer thuis, maar zijn tijdens de lockdown weer bij ons gekomen. Van tevoren hebben we afgesproken dat zij dan ook nergens heen zouden gaan. Dus zij zijn ook drie maanden lang in huis gebleven.’

Angela: ‘Ik zei thuis steeds dat ik het liever krijg op het werk, dan dat ik een bewoner besmet met onderliggende klachten. Je kwam thuis, ging douchen, alles wat ik aanhad ging acuut in de was. Ik ging niet meer bij anderen buurten, ik liet mijn hond uit en dat was het. Ik zocht geen groepen op, geen menigtes. Je wilde gewoon koste wat kost niet iemand hier besmetten.’ ‘Je werd er ook moe van’, zegt Anita. ‘Zeven dagen in de week stond je ‘aan’. Dat doe je, daar denk je niet eens over na. Maar op een gegeven moment was ik wel echt moe. Niet eens omdat ik hier van ‘s morgens vroeg tot ‘s avonds laat aanwezig was, maar omdat je constant ‘aan’ staat. En dat merkte je ook aan de medewerkers. Iedereen was moe. Zodra iemand corona had was het hup, naar huis. Of als je partner corona had: hup naar huis en dan vielen er onmiddellijk gigagaten in het rooster. Daarin vond ik de kracht heel erg dat iedereen voor elkaar klaarstond. Daar heb ik geen wanklank over gehoord.’

Angela: ‘In het begin zat je aan de buis gekluisterd als premier Rutte weer met een persconferentie kwam; “Nu komt de zorg, stil stil stil!” Op den duur heb ik de persconferenties niet meer gevolgd. Je was inmiddels zo bedreven met de persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en je hoorde vanuit de organisatie wel wat de nieuwste maatregelen of voorschriften waren. Dat was dan voldoende.’ Anita: ‘Op een gegeven moment moest ik er tegen praten om medewerkers nog een PCR-test te laten doen, inmiddels is dat alweer veranderd en is een PCR-test niet meer nodig. Corona is nu al semi-normaal, maar het is normaal omdat veel mensen hun vaccinatie hebben gehaald en mensen er niet meer zo ziek van worden dat ze in het ziekenhuis opgenomen moeten worden. Maar als mensen stoppen met vaccineren ben ik bang dat de besmettingen weer oplopen. We weten nu iets meer over corona, maar eigenlijk is er nog steeds zoveel onbekend. Als ik kijk naar een medewerker, leerling verpleegkundige, die nu twee keer COVID-19 heeft gehad en daardoor nog steeds in een rolstoel zit, dan vind ik dat heel erg. En dan durven mensen nog steeds te zeggen dat het maar een griepje is.’ ‘Ja dat maakt mij wel boos’, besluit Angela.

DE ZONNEHO

Marjan Vollink (senior verpleegkundige) & Tineke Hulshof (verzorgende IG) Haren – De Zonnehof

*“Het negatiefste
scenario
kwam uit”*

Woonzorgcentrum De Zonnehof is zwaar getroffen in de coronaperiode. Marjan Vollink, senior verpleegkundige op de begane grond: ‘Het negatiefste scenario kwam uit. Alles kwam tegelijk.’ Tineke, verzorgende IG: ‘Het begon eind januari 2021 in de aanleunwoningen. Het was een kwestie van tijd dat het in het woonzorgcentrum zou komen, want iedereen liep toen nog door de gangen van het woonzorgcentrum.’ Als Marjan en Tineke dan gaan vertellen wat er is gebeurd; is het niet te bevatten. Op één dag werd alles anders. Heel veel collega’s en bewoners waren in de testfase. Marjan: ‘Ik weet nog dat ik op de gang stond met mijn collega Vera en dat ik een telefoontje kreeg van de GGD van een positieve besmetting van een cliënt. Tien minuten later werd ik weer gebeld. Weer een cliënt positief. En toen werd het duidelijk dat 8 van de 10 cliënten op de afdeling positief getest waren. Ook alle medewerkers werden getest en de een na de ander viel uit. Van de 100 medewerkers waren er ongeveer 50 ziek. De bezetting was minimaal.’ Tineke: ‘In de groepsapp van collega’s kwam het ene bericht na het andere “Ik ben positief. Ik ben positief. Ik ben positief...” Het was verschrikkelijk. De groepsapp ontplofte.’ Tineke werd zelf ook positief getest en kwam meteen thuis te zitten. Marjan was negatief getest en bleef werken in de hectiek: ‘Steeds meer collega’s werden ziek en hadden geen idee wat er precies op de werkvloer gebeurde.

Op dat moment was er ook net een wisseling van leidinggevende wat het nog complexer maakte. Ik overzag het niet meer. Waar we eerst met tien collega's de afdeling runden deden we dat nu met drie! Uit allerlei werkgebieden kwamen er echter binnen een paar uur hulptroepen die ons weken achtereen hielpen op alle afdelingen om de basiszorg overeind te houden. Geweldig wat een steun. Mooi om te zien dat we op zo'n moment toch samen één zijn. Naarmate de weken vorderden, werden er nog steeds meer collega's ziek.' Ook Ima, zeer geliefde collega van de medewerkers in Haren, kreeg klachten en werd positief op corona getest. Marjan: 'Al gauw kregen we signalen dat het heel slecht ging met Ima. Ze werd opgenomen in het ziekenhuis met ernstige benauwdheidsklachten en kort daarna kwam de mededeling dat Ima zou komen te overlijden. Kapot waren we van dit nieuws.' Tineke: 'Ik krijg er nog kippenvel van. Ze was zo geliefd bij zowel medewerkers als cliënten.' Marjan: 'Het gemis is enorm. Ik zie Ima zo nog zitten hier bij ons, bijvoorbeeld bij het omkleden. Maar haar stoel en kluisje blijven leeg.' De afscheidsdienst volgden veel collega's digitaal. Tineke: 'Dat was vreselijk maar zo konden ook veel medewerkers tijdens werktijd wel afscheid nemen van Ima.'

Onder cliënten verschilden de klachten enorm. De ene voelde zich helemaal niet ziek, de ander werd heel ziek. Er overleden veel cliënten. Familie die achter ramen stond. Marjan had vaak het idee 'Wat doen we nu eigenlijk allemaal? Het is heel onwerkelijk. De eenzaamheid. Ik denk dat sommige cliënten misschien ook zijn gestorven aan eenzaamheid.' Tineke: 'Het was heel triest. Alleen op je kamer. Wij kwamen natuurlijk vaak langs, maar altijd in pak. Het echte contact is er dan niet.' Marjan: 'Wij raakten ook mentaal uitgeput. Zo kwamen er activiteiten bij die je normaal gesproken niet had, zoals het telefonische contact met familie omdat ze benieuwd waren hoe het met hun vader of moeder was. Heel logisch en begrijpelijk natuurlijk, maar waar moesten we de tijd vandaan halen nu de zorg al meer tijd in beslag nam dan gewoonlijk? Reguliere werkzaamheden werden aan de kant gezet en die werden ingevuld door andere werkzaamheden.' Tineke: 'Zo werden we heel flexibel en je doet het toch allemaal maar even met elkaar. Mooi om te zien dat iedereen elkaar daar zo in steunt.' Marjan: 'En de verschillende disciplines, zoals

diëtisten en fysiotherapeuten, die nu meer werden ingezet om alles uit de kast te halen om de cliënten zo goed mogelijk te ondersteunen door bijvoorbeeld extra bijvoeding te geven in deze periode. Het monitoren van deze extra inzet kwam er ook weer bij. We stonden in overlevingsstand. Het was absoluut geen leuke tijd.' Tineke: 'De uren hielden we niet meer in de gaten. We begonnen eerder of gingen langer door. De zorg moest gewoon gedaan worden. Niemand keek op de klok; het maakte niet uit hoe laat het was. We deden het samen. En dan vergeet je jezelf weleens.' Marjan: 'Er ontstond ook een andere manier van zorg leveren. Er zat zoveel tijd in het aan- en uittrekken van de beschermingsmiddelen en het desinfecteren. In het begin was er ook zoveel onwetendheid. We moesten zelf een werkbare situatie creëren. Veiligheid stond voorop. Zo probeerden we bij de cliënt alles zoveel mogelijk in één keer te doen, zoals het ontbijt, omkleden, medicatie en goeie afstemming met collega's hierover.' Tineke: 'Normaal gesproken zaten cliënten bijvoorbeeld gezamenlijk op de huiskamer, maar de huiskamer was nu een opslagruimte geworden van beschermingsmaterialen en nu bezochten we de cliënten één voor één op hun kamer. Je kunt je voorstellen hoeveel tijd dit alleen al in beslag neemt. Je leert er veel van, maar het was de eerste dagen wel even stuntelen.' Marjan: 'De collega's die terug op het werk kwamen na een periode van quarantaine of isolatie, hadden geen idee waarin ze terecht waren gekomen. Ze liepen eerst een dienst mee om te ervaren hoe de werkwijze was veranderd en om de protocollen goed over te dragen. Cliënten waren ook erg ziek; zij kregen dan zuurstof en hypodermoclyse (vochttoediening red.). Maar sommige cliënten geloofden de uitslag van de GGD gewoon niet. "Ik voel me niet ziek, dus het is geen corona. Ik wil van mijn kamer af.", kregen we dan te horen. Er was veel boosheid, onrust en onmacht.'

Vooral het contact achter de ramen vonden Marjan en Tineke schrijnend. Tineke: 'Het elkaar aan willen raken, dat kon niet. Dat is niet te bevatten voor veel cliënten. Als er familie voor de deur stond, werden we gebeld en brachten we cliënten voor de ramen zodat ze elkaar konden zien. De Belbus gaf een lichtpunt. Maar toch bleef het scherm heel afstandelijk. We kregen ook veel steun van familie. Zoals een zoon die elke twee weken een verrassingspakket voor

zijn moeder in de sluis (ruimte tussen de twee schuifdeuren red.) zette en daarnaast ook een pakket voor alle zorgmedewerkers. Elke twee weken kregen we een aardigheidje van die familie. Dat was zo opbeurend! Bijvoorbeeld een glas met een bonbon erin of beschilderde hartjes met de tekst “Jullie zijn toppers” of berichtjes via het cliëntportaal. We ontvingen heel veel steun van familie.’

Marjan: ‘Ook het bestuur wil ik bedanken. Beide bestuurders stonden vanaf dag één voor ons klaar. Om te helpen, ons op te vangen, even je verhaal aan te horen. En ook het horecapersoneel dat kwam helpen om het stukje welzijn terug te brengen in de zorg. Geweldig was dat. Overall kwamen ze vandaan, bijvoorbeeld uit Friesland. Ze brachten een sfeer mee van “We staan achter jullie en helpen jullie waar nodig”. En de telefoontjes van familie die ze overnamen. Heel fijn. Ook de inkoop van de beschermingsmiddelen verliep prima. We hebben geen moment zonder gezeten. Dat was bij andere zorgorganisaties wel anders. Dat heeft de facilitaire dienst van de NNCZ in de voorbereidingen goed ingeschat; het voorraadbeheer was heel goed op orde en we hadden te allen tijde genoeg materialen.’

“We ontvingen heel veel steun van familie. Dat was zo opbeurend!”

Marjan werd ‘pas’ begin vorig jaar ziek. ‘We snappen er nog steeds niks van. We zaten er bovenop maar samen met nog slechts twee andere collega’s ging corona lange tijd aan ons voorbij.’ Tineke: ‘Het virus kiest willekeurig. Bij mij thuis ook. Van de vier hebben het er drie gehad, mijn oudste heeft nog steeds geen corona gehad. Heel bijzonder.’ Van het thuisfront kregen Marjan en Tineke veel steun. Marjan: ‘Als je thuis kwam, had je geen energie meer om wat te doen. Je kon dan ook weinig, dat scheelde.’ Tineke: ‘Thuiskomen, eerst uitkleden dan douchen, eten, je belde je ouders even op. En dan de volgende dag weer opnieuw.’ En ook van collega’s onderling ontvingen ze veel steun. Van de teamleden die ziek thuis zaten, ontving Marjan bijvoorbeeld een mooi boeket thuis. ‘Dat geeft je weer nieuwe energie.’

Marjan: ‘Wat mij het meest heeft aangegrepen is dat er niet op een waardige manier afscheid genomen kon worden van onze cliënten. Uitvaartondernemers kwamen in beschermingspak binnen. Mensonterend om te zien hoe we afscheid moesten nemen van onze

cliënten. Dat vond en vind ik nog steeds heel erg. We hebben afscheidsbrieven namens het team geschreven en op de brancards gelegd met een roos om het iets waardiger te maken en om aan de familie te laten zien dat we wel aandacht wilden besteden aan de uitgeleide.’ ‘Echt onmenselijk. Dit verdienen mensen niet.’, vult Tineke aan. ‘En’, zo zegt Marjan ‘ik ben blij dat de deuren niet meer dicht gaan. Dat vond ik echt een ding dat de overheid dat heeft besloten. Moet je mensen in eenzaamheid laten sterven of neem je het risico van ziekte? Ik zou voor het laatste kiezen.’

Tineke: ‘We leefden continu in de angst dat we het zelf zouden krijgen of dat de mensen zieker zouden worden dan dat ze al waren. Of worden er nog meer collega’s ziek, sta ik hier straks alleen? Dat zijn gedachten die bij je opkomen als je naar je werk rijdt. Pas op het moment dat je aankomt op je werk, hoorde je wie er weer ziek was geworden.’

Marjan: ‘Heel fijn dat de NNCZ de vaccinaties zelf heeft opgezet. Dat scheelde enorm, want de drempel om naar de GGD te gaan voor een vaccinatie was weg en we konden zelf de vaccinaties zetten. Maar als ik daaraan terug denk... Het uitrekenen van de juiste verhoudingen en het zelf vermengen en opzuigen. Dat hoeft nu gelukkig niet meer. Nu is het alleen nog opzuigen en in de toekomst worden ze vast kant en klaar aangeleverd. Maar voor wat betreft de vaccinaties stonden we ook voor ethische dilemma’s. Vroeger zeiden cliënten voor een vaccinatie altijd ‘ja’. Het was heel normaal dat als er een vaccinatie werd aangeboden, dat ze dat namen. Maar nu had je ook familieleden die tegen de vaccinatie waren. Sommige cliënten werden ook ziek van de vaccinaties. Dan is het de vraag of de vaccinatie wel opweegt tegen de klachten. Sommige cliënten kregen bijvoorbeeld te maken met instabiliteit, vielen en belandden met een heupfractuur in het ziekenhuis. En corona heeft veel met de mensen gedaan. Dat zien we wel onder de cliënten. Ze zijn meer op zichzelf gericht. Geen zin meer om dingen te ondernemen, extreem vermoeid en futloos. Dat horen we ook van familieleden. Cliënten hebben veel moeten inleveren door de coronaperiode. Corona heeft veel met de mensen gedaan.’ Tineke: ‘We merken dat de cliënten achteruit zijn gegaan. Zowel geestelijk als lichamelijk en ze zijn niet meer de oude geworden na corona. Zeker de mensen die heel ziek zijn geweest.’

Marjan sluit af: ‘Er ontstond een heel mooie verbinding tijdens de coronapandemie; mensen dachten meer om elkaar. Nu ontstaat er weer meer een maatschappij waarin ieder zijn eigen weg gaat.’

Horeca helpt Zorg

Oktober 2020

Thuisblijven? Of de handen uit de mouwen! In coronatijd konden we wel wat extra handjes gebruiken. De gevolgen van corona en het testen werden steeds zichtbaarder en voelbaarder. Er waren door de isolatie- en quarantaineregels steeds minder medewerkers terwijl de hoeveelheid werk toenam. Voor de tweede keer werd ook de horeca hard geraakt door het moeten sluiten van de deuren. Sommige restaurants gingen over tot afhaal- en brengservice, maar veel personeel kwam opnieuw noodgedwongen thuis te zitten. Beide sectoren (zorg en horeca) zijn door de actie Horeca helpt Zorg samengebracht. Niets is namelijk zo vervelend om door overmacht noodgedwongen thuis te zitten, terwijl in andere sectoren extra menskracht hard nodig is. De NNCZ deed daarom een oproep aan alle medewerkers uit de horeca om onze sector te helpen. Gastheerschap staat bij de horeca altijd hoog in het vaandel. Wij konden dat gastheerschap zeer goed gebruiken. Zo waren wij bijvoorbeeld dringend op zoek naar 'tijdelijke' medewerkers die bezoekers in onze woonzorgcentra kon ontvangen en ervoor zorgde dat deze bezoekers hun bezoek aan familie of naaste veilig af konden leggen. Daarnaast mochten ook onze medewerkers wel een beetje in de watten gelegd worden met koffie, thee en lekkers. Samen met de horecawerkgever werd hier een overeenkomst voor gemaakt, zodat aan beide kanten een "win-winsituatie" ontstond.

Zorg bedankt Horeca!

Horeca helpt Zorg wordt landelijk opgepakt met veel media-aandacht

In korte tijd ontvingen we al veel enthousiaste reacties op het initiatief, vanuit de horeca én andere zorgorganisaties. Al gauw startten de eerste veertien horecamedewerkers van De Schildhoeve Buitengewoon uit Fluitenberg in woonzorgcentrum Jannes van der Sleedehuis De Vecht en het Jannes van der Sleedehuis de Kaap in Hoogeveen, waar zij als gastheer aan de slag gingen. Deze medewerkers gaven aan dat ze blij waren van betekenis te kunnen zijn in de zorg en datgene te kunnen doen waar ze goed in zijn.

Hoewel de oproep in eerste instantie in Groningen en Drenthe werd gedaan, werd het al gauw buiten Groningen en Drenthe opgepakt. Ook de (landelijke) media berichtten over het initiatief. Onder andere het NOS-journaal, EenVandaag, De Telegraaf, het Algemeen Dagblad, maar ook DvHn, RTV Drenthe, RTV Noord, Haren de Krant, de Hoogeveensche

Courant en vele andere (lokale) media hebben aandacht besteed aan Horeca helpt Zorg.

Uiteindelijk hebben de noordelijke werkgeversorganisatie Zorgplein Noord en de landelijke brancheorganisatie Actiz het initiatief overgenomen. Op dat moment waren bij de NNCZ al meer dan 40 horecamedewerkers aan het werk.

In januari 2021 werd NNCZ-bestuurder Roeli Mossel, bedenker van Horeca helpt Zorg, samen met Robertkoen en Linda Blokzijl van restaurant De Schildhoeve in Fluitenberg uitgeroepen als Hoogevener van het jaar 2020. De jury sprak waaronder: „Met Horeca helpt Zorg werd er een unieke verbinding in deze bijzondere tijd gecreëerd en kreeg het initiatief landelijke aandacht. De tv-stations wisten Hoogeveen te vinden en de (landelijke) kranten stonden er vol mee. De Hoogevener van het jaar 2020 is de belichaming van de samenwerking die in dit jaar zo nodig is geweest.”

HORECA TOPPERS

BEDANKT

Namens Cliënten en Medewerkers
WZC Beatrix Hollandscheveld

Erst werkloos, nu als buddy aan de slag in de zorg: 'Zonde om thuis te zitten'

De coronacrisis heeft het werk in sommige sectoren krakend tot stilstand gebracht, maar in de zorg heeft personeel het juist drukker dan ooit. Waarom werkloos op de bank zitten als je ook een steentje kan bijdragen, dachten Marjon Moed (34) en Angelique Oudewoning (48). Als tijdelijke versterking helpen ze nu een handje in het ziekenhuis en een woonzorgcentrum.

Janny maakt al elf jaar schoon in een horecabedrijf, maar is nu gastvrouw in een woonzorgcentrum: 'We proberen met z'n allen toch het coronavirus er onder te krijgen'

Gerrie Drogts was vrijwilliger bij het Jannes van der Sleedenhuis De Vecht tijdens de coronapandemie

Gerrie werkte tijdens de coronapandemie als vrijwilliger bij het Jannes van der Sleedenhuis De Vecht. Wegens verschillende redenen moest ze tot haar grote spijt stoppen met haar werkzaamheden die ze met veel plezier deed. Vooral het contact met de bewoners gaf haar veel plezier. Dat juist dát contact tijdens de coronapandemie onmogelijk was, viel Gerrie heel zwaar.

Gerrie weet het moment waarop het allemaal begon nog goed. ‘Op zondagmiddag ging ik met mijn man wandelen en hoorden we dat de ministers bij elkaar kwamen voor spoedoverleg. We zouden bij Paviljoen Nijstad in Hoogeveen een kopje koffie drinken zoals we altijd deden. We liepen net de deur uit om thuis te gaan eten en toen kreeg mijn man het bericht op de telefoon dat de horeca over een uur dichtging. Er zaten allemaal mensen die net hun eten hadden besteld. Die hebben nog net hun diner op kunnen eten en hebben hun toetje mee naar huis gekregen. Dan denk je wel even ‘wow’. Thuis zaten we meteen gekluisterd aan de televisie. Hoe zal het verder gaan?’

Gerrie deed van alles bij het Jannes van der Sleedehuis De Vecht. Ze zat in de werkgroep Activiteiten, hielp bij creatieve activiteiten, in het restaurant, regelde optredens; ‘Ik woonde hier af en toe’, geeft Gerrie aan. ‘Maar toen kwam corona en viel alles stil. Ik ben wel naar het Jannes van der Sleedehuis De Vecht gegaan en toen zijn we begonnen met het haken van kussens.’ Gerrie was eerder betrokken bij het breken van het record van de grootste gehaakte deken van de wereld waar verschillende zorgorganisaties aan meededen, waaronder de NNCZ. Het haken stond destijds niet op de voorgrond, het ging om het verbinden. Bestuurder Roeli Mossel had het initiatief genomen om nu in plaats van dekens, kussens te gaan haken, om toch de verbinding te leggen met bewoners, nu fysiek contact maken uit den boze was door coronamaatregelen. ‘Dat vond ik het ergste’, zegt Gerrie, ‘dat je de mensen niet even een knuffel mocht geven. En wat moest je anders doen? Alle activiteiten gingen niet meer door. En het was zo stil. Dus dan maar haken.’ Gerrie tegen de bewoners: ‘We kunnen jullie niet meer kussen dus dan krijgen jullie maar een kussen. We moeten er toch wat van maken.’ De vraag naar de kussens was overweldigend; iedereen wilde er een. ‘Samen met vrijwilligers en bewoners haakten we erop los. We hadden ook bakken met garen klaar staan bij de receptie, want mensen uit de buurt wilden ook helpen. Als ik dan weer kwam, dan waren er soms garen verdwenen uit de bakken en daarvoor in de

plaats waren complete kussens voor teruggekomen. Of er lagen gehaakte stukken die we alleen nog even in elkaar hoefden te zetten.’

“We kunnen jullie niet meer kussen dus dan krijgen jullie maar een kussen.”

Toen de deuren op slot moesten, zat Gerrie achter de balie. ‘Niemand mocht naar binnen, dus ik ontving de mensen bij de balie. Bijvoorbeeld de kinderen van de bewoners die de was van hun ouders kwamen brengen of halen. Of sommige mensen brachten een hele high tea voor hun ouders.’ De contacten werden ineens heel anders. In plaats van contacten met de bewoners, ontmoette Gerrie nu meer de kinderen van de bewoners en zorgmedewerkers. ‘Dat was soms wel heel heftig. Vooral bij een sterfgeval. Zorgmedewerkers kwamen dan even uitblazen bij mij. Dat was heel zwaar. Ik ben wel een aantal keren huilend naar huis gefietst.’ Ook kreeg Gerrie vaak contact met GGD-personeel. Als ze weer langs kwamen om te testen. Op een gegeven moment ging het zo snel achter elkaar dat de GGD hier bleef, want de volgende bewoner met klachten moest alweer getest worden.’ Gerrie zorgde voor de koffie.

Vooral voor de bewoners die zelfstandig wonen bij het Jannes van der Sleedehuis De Vecht vond Gerrie het lastig. Sommige mensen werden ook boos. ‘Want’, zo legde Gerrie uit ‘zij vonden dat zij zelfstandig woonden en wie bepaalde dan dat zij niet uit huis mochten? Maar dit was vanuit de overheid bepaald. Dat waren vervelende situaties. Ook waren er speciale looproutes die gevolgd moesten worden, zodat de afstand gegarandeerd zou zijn.’ Het wijzen op de looproutes was ook een taak van Gerrie. ‘We hadden de mazzel dat het mooi weer was in die tijd. Toen de mensen weer naar buiten mochten, zag je de mensen weer een beetje genieten. Fysiek contact met de kinderen was nog niet mogelijk, maar ze konden wel

dichter bij elkaar komen. Of er kwamen emmertjes naar beneden met een kopje koffie erin voor de kinderen. En er kwamen mensen die buiten een zitje hadden gemaakt, compleet met staande lamp. Dan zit aan deze kant iemand voor het raam en aan de andere kant de kinderen. Ze probeerden er allemaal het beste van te maken. Maar sommige bewoners werden juist extra verdrietig of raakten van slag als ze de kinderen aan de andere kant van het raam zagen en niet bij elkaar konden komen. Dat was verschrikkelijk om te zien. Voor de kinderen was dat ook vreselijk moeilijk. Soms was het beter om de ouders dan even niet te zien en haalden de kinderen het goeie gevoel maar uit het brengen van de was. Dat ze nog iets konden doen. Soms was er even rust als de kinderen er waren, maar dan waren de ouderen vreselijk onrustig als de kinderen weer weg waren.'

Wat Gerrie het meest is bijgebleven, is de uitgeleide van een bewoner. 'Hij woonde met zijn vrouw hier. De kinderen woonden in het westen en kwamen hier naartoe nadat hun vader 's nachts was overleden. Een van de kinderen kon bij de ouders zijn 's nachts, maar hun moeder had ook corona dus het contact met de andere kinderen was heel afzijdig. Een vreselijke situatie. Dat je afscheid moet nemen van je man door uit het raam te zwaaien naar de kist. Maar het was ook een heel mooi moment, want er was een hele erehaag gevormd om het Jannes van de Sleedenhuis, uiteraard op afstand, met heel veel mensen waar langs de rouwwagen reed. Dat vond ik eigenlijk nog mooier dan wat we nu binnen doen. Maar dat zijn vrouw niet bij de begrafenis kon zijn, dat was hartverscheurend. Een van de medewerkers had zich helemaal ingepakt in beschermende kleding en zat naast mevrouw met een tablet waarop ze de rouwstoet en begrafenis kon volgen. Het was ook nog de tijd dat er maar een beperkt aantal mensen op een uitvaart aanwezig mochten zijn. Wie nodig je uit en wie niet? Ongelofelijke keuzes die gemaakt moesten worden en waar familie tegenaan liep.'

Het thuisfront maakte zich wel wat zorgen om Gerrie. Haar man is astmatisch, maar was vooral ongerust dat Gerrie corona zou krijgen tijdens haar vrijwilligerswerk. Maar zelf is Gerrie nooit echt ongerust geweest. 'Krijg ik het, dan krijg ik het. Daar kom ik niet onderuit.'

Je kunt het overal krijgen. Maar ik heb er altijd middenin gezeten en pas afgelopen voorjaar heb ik corona gekregen en ik weet nog steeds niet waar.' Mijn man is zeker geweest met zijn aandoening, maar bij mij viel het mee. Ik heb nooit gedacht te stoppen met vrijwilligerswerk vanwege corona. Ik heb altijd gedacht: de uren die ik hier werk, hoeven ze dan niet uit de zorg te halen.'

'Ook het winkeltje bleef open en werd bemand door vrijwilligers. Vrijwilligers maakten tasjes met boodschappen voor de bewoners en die tasjes vol met boodschappen hingen we dan aan de deur van de bewoners. De moeder van een van de vrijwilligers woonde hier maar ze kon er niet naartoe. Dat was ook heel schrijnend. Ze maakte wel een tas met boodschappen voor haar moeder maar ze kon haar niet zien in de ergste tijd van corona toen haar moeder in isolatie zat. Ook waren er vrijwilligers van de dagontmoeting die bleven komen; zij belden met de deelnemers die normaal gesproken op de dagontmoeting kwamen om even te praten hoe het met ze ging. Ook vanuit de buurt was de hulp geweldig. Een buurtbewoner kwam met 80 kaartjes voor onze bewoners aanzetten met kikkertjes: voor iedereen een opkikkertje. Of kinderen maakten straattekeningen op straat waar de bewoners van bovenaf konden genieten. Dit soort mooie dingen hield me op de been. Het was een vreselijke tijd, maar ook met mooie momenten.'

Expositie Jong Hoogeveen over corona

Augustus 2020

Kinderen uit Hoogeveen hadden kunstwerken gemaakt over hoe zij de coronaperiode ervaren. De gemeente Hoogeveen wilde iets positiefs creëren in de coronatijd. Daarom is de challenge #hoegaathethoogeveen in het leven geroepen. Via social media zijn 150 inzendingen binnengekomen van kinderen van 6 tot 18 jaar. Tekeningen, filmpjes, stoepkrijt, graffiti; op alle mogelijke manieren konden kinderen hun creativiteit over het thema uiten. Bewoners van het Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos konden de expositie van Jong Hoogeveen in het woonzorgcentrum bezichtigen.

Mijmerbankjes

Oktober 2020

NNCZ staat op nationale bezinningsdag stil bij coronavirus met mijmerbankjes

Op 6 oktober 2020 vond de landelijke bezinningsdag plaats waar stil werd gestaan bij wat er is gebeurd in de periode sinds de uitbraak van het coronavirus. De NNCZ stond hier ook bij stil, en gaf vorm en aandacht aan de onzekerheid, angst, ziekte en verlies rondom het coronavirus door middel van mijmerbankjes.

De mijmerbankjes zijn in de buitenlucht geplaatst bij de NNCZ vestigingen van het Jannes van der Sleedehuis De Vecht en – Wolfsbos, Woonzorgcentrum Beatrix en Woonzorgcentrum de Zonnehof. Hier is sprake geweest van heftige besmettingen. Op de bankjes zijn gedenkplaatjes bevestigd. In plaats van 'stil staan' kan iedereen letterlijk even op het bankje gaan zitten om ruimte te geven aan de eigen mijmeringen.

Een mijmering van een bewoner: "Een mijmerbankje, ik vind dat mooi. Als er iets ergs gebeurt zoals het coronavirus dan is het fijn dat er iets gedaan wordt. Een bankje is maar een bankje, een stuk hout. Maar het gaat om de betekenis van het bankje, dat gaat een stuk dieper. Als ik zo mijmer dan denk ik aan de overrompeling. Het coronavirus overrompelt de mens. Het is vlak naast ons. Het kan ons allemaal overkomen. Probeer daarom te geven. Kijk wat je een rijk mens maakt, ondanks de ellende. Probeer dat in moeilijke tijden niet te vergeten. Kijk ook om naar elkaar. We zijn niet alleen voor onszelf op de wereld."

*“Een bank, een plek om te mijmeren over het ‘tot nu toe’,
‘hoe nu verder’ en bovenal het ‘vandaag’.
Hoe een virus ons isoleert en tegelijkertijd verbindt.”*

‘Deze tekst staat op het herinneringsplakkaat waarmee we de mijmerbankjes hebben voorzien toen ze meer dan twee jaar geleden geplaatst werden. Een tekst die toentertijd van toepassing was en nu helaas nog steeds.’

‘Als team Geestelijke verzorging kregen wij de vraag om een ritueel te bedenken rondom de gevolgen van het coronavirus. Meestal wordt een ritueel ingezet als een bepaalde periode is afgesloten. Maar toen vreesden we al dat het coronavirus nog lang onder ons zou blijven. Daarom kozen we voor een markeringsmoment. Een moment waarbij we met elkaar stil konden staan bij de betekenis van de coronaperiode: bij de gevolgen die het virus met zich meebracht en de vragen en onzekerheid die het oproep, ook met oog op de toekomst. De mijmerbankjes zijn geplaatst in de gebieden waar sprake is geweest van heftige besmettingen en/of overlijden.’

‘Voor mij staan de bankjes symbool voor alle gedachten, gevoelens, herinneringen en ervaringen die de coronaperiode bij ons op kunnen roepen. Vandaar dat we de bankjes ook ‘mijmerbankjes’ hebben genoemd. De mijmerbankjes zorgen ervoor dat er letterlijk een plek is om stil te kunnen staan bij dat wat was, is en zal komen. Een plek waar ruimte gegeven kan worden aan onze eigen mijmeringen. Voor iedereen die dat wil en daar behoefte aan heeft, ook medewerkers, vrijwilligers en buurtgenoten. Dit kan helpend, waardevol en van betekenis zijn. Want als er zoiets groots en aangrijpends speelt, dat raakt aan onze persoonlijke levens en de wereld waarin wij leven, hoe verhouden wij ons hier dan toe? Dit is een enorm groot vraagstuk, waar denk ik net zoveel mijmeringen over bestaan als dat er mensen zijn. In (groeps)gesprekken heb ik gemerkt dat mensen dit ook delen, zowel met mij als met elkaar. Deze openheid en uitwisseling, die soms diep persoonlijk zijn, kunnen zorgen voor onderlinge herkenning en verbondenheid. Dit laat zien dat het virus niet alleen isoleert, maar ook verbindt.’

Violet Pot, Geestelijk verzorger NNCZ

‘Ik vind het goed dat er vanuit de NNCZ aandacht is besteed aan deze tijd. Want als ik erop terugkijk vind ik het vooral naar en pijnlijk. Ik vind het mooi dat de mensen op het bankje kunnen mijmeren. Het wordt veel gebruikt, vooral in de zomer heb ik er veel mensen zien mijmeren. In hun eentje of met elkaar. En dan hopelijk niet alleen negatieve mijmeringen, want er zijn ook mooie. Zo keken mensen naar elkaar om en steunden elkaar. Door middel van dit bankje kan je zeggen: **kom je even bij mij zitten?**’

Ineke van der Weide,
cliënt NNCZ

“Als de nood zo hoog is, dan kan je volgens mij niet anders dan elkaar helpen”

Petra Vos, senior verpleegkundige in De Weide Hoogeveen, werkte tijdens de uitbraak in Woonzorgcentrum de Zonnehof Haren.

Petra Vos is senior verpleegkundige in De Weide in Hoogeveen wanneer in De Zonnehof in Haren een heftige uitbraak gaande is. De nood in Haren is zo hoog dat ook uit andere werkgebieden om inzet wordt gevraagd. Petra startte op 6 februari 2021 in de Zonnehof.

‘Ik voelde me verantwoordelijk om de collega’s in Haren te helpen en om te voorkomen dat de zorg voor onze cliënten nog verder in het gedrang zou komen. Ik zag het als een uitdaging. Als de nood zo hoog is door een crisis, kan je wat mij betreft niet anders dan elkaar helpen en bij te dragen, ook al weet je niet in wat voor situatie je terecht komt. Voor mij was het ook een leerproces, in de laatste maanden van mijn verpleegkunde opleiding.’

‘De bewoners van Woonzorgcentrum de Zonnehof waren op het moment dat ik startte in quarantaine. Veel medewerkers waren uitgevallen door besmetting, herstel na besmetting of ze hadden al zoveel extra uren gemaakt dat ze aan een rustmoment toe waren. Het bezoek mocht niet komen of in uitzonderlijke gevallen op basis van maatwerk. Wat mij het meest is bijgebleven is het verloop van de besmettingen. De één had heel milde klachten, terwijl de ander snel kwam te overlijden. Ook herstelde de ene cliënt een stuk vlugger dan de andere.’

‘Ik vond de verbinding onderling bijzonder. Iedereen zorgde voor elkaar, de keuken hielp mee door te koken voor de woongroepen. De medewerkers waren open en vriendelijk, blij met de hulp uit de andere werkgebieden. We gingen er echt samen voor om alles zo snel mogelijk weer onder controle te krijgen, terug naar hoe het was.’

‘Voor mij was het soms lastig om vragen van familie en naasten over de gezondheid van cliënten te beantwoorden omdat ik de cliënten nog niet goed kende. Hoewel ze er alle begrip voor hadden, vond ik dat de eerste dagen best moeilijk. Ik ervaarde het contact met cliënten en hun naasten als positief. Cliënten stelden zich open. Ondanks het vreemde gezicht, waren ze dankbaar dat ze de zorg kregen die ze zo hard nodig hadden.’

‘Iedere keer als ik weer naar Haren reed was het spannend. “Hoe is de situatie, zijn de besmettingen onder controle, zijn er weer nieuwe besmettingen en zijn cliënten aan de beterende hand of zijn ze achteruit gegaan?” Ook speelde continu door mijn hoofd dat ik de besmettingen niet moest overdragen naar mijn eigen werkgebied zodra ik daar weer naar terug zou gaan. Een beetje angst speelde dus ook mee.’

‘Continu was ik bezig met nadenken om de besmettingen niet over te dragen. Het juiste gebruik van PBM (persoonlijke beschermingsmiddelen red.), het nog grotere belang van hygiëne dan voorheen en het alleen leveren van de meest noodzakelijke zorg. Wassen, omkleden, eten en drinken en natuurlijk de dagelijkse controles waar je de situatie en verschijnselen van COVID-19 kon monitoren. Je had geen tijd voor gesprekken, een wandeling buiten of activiteiten. Het was belangrijk om fit te blijven en niet vermoeid te raken.’

‘Ik haalde kracht uit het kunnen bijdragen aan het onder controle krijgen van de situatie. De cliënten hadden de zorg zo hard nodig. Wanneer niemand bij zou springen zou de situatie alleen maar slechter zijn geworden. Medewerkers die nog meer overbelast zouden raken die ook zo hard hun rust nodig hadden. Ook haalde ik kracht uit mijn eigen handelen. Ik zorgde voor de inzet van de PBM en droeg dit over aan de collega's. Ik zag veranderingen in de loop van tijd dat ik daar werkzaam was.’

“We gingen er echt samen voor om alles zo snel mogelijk weer onder controle te krijgen, terug naar hoe het was.”

‘Na een aantal weken begonnen we bij aanvang van een dienst te (snel)testen op COVID-19. Op deze manier wisten we met grotere zekerheid dat er geen besmette medewerkers aan het werk waren en konden we de besmettingen beter onder controle houden. In de loop van de weken kwamen de cliënten weer op de woongroepen. Ik leerde ze beter kennen. Beetje bij beetje konden de werkzaamheden weer opgepakt worden zoals voorheen en zag je de cliënten weer beter worden. Toch bleef het onmachtige gevoel als er toch weer een cliënt kwam te overlijden door een besmetting.’

‘Het werken in een door besmettingen getroffen woonzorgcentrum had grote invloed op mijn thuissituatie. Door ze op de hoogte te houden en te vertellen over de situatie ga je samen kijken hoe je het gaat beleven. Ik had zeer weinig tot géén sociale contacten, op partner en kinderen na. Ik heb geleerd dat praten over je beleving helpt bij het verwerken.’

‘Medio/eind maart 2021 ben ik weer teruggegaan naar De Weide in Hoogeveen. Ik ben dankbaar dat ik bij heb mogen dragen aan de periode in Haren. Ook vond ik het mooi om te zien hoe betrokken de bestuurders en gebiedsleidinggevenden waren. Het was een leerproces en een uitdaging waar ik met een voldaan gevoel op terugkijk. Een mooi voorbeeld van verbinding en samenwerking. Het maakt namelijk niet uit waar je zorg geeft, geef het waar het nodig is.’

Jerusalema challenge

November 2020

Ieder jaar organiseert de NNCZ een NNCZ dag, een dag waarop medewerkers en vrijwilligers extra in het zonnetje worden gezet. Deze dag staat normaal gesproken in het teken van onderlinge verbinding, maar omdat het in 2020 niet mogelijk was om het samen te vieren, is in alle werkgebieden op de NNCZ dag met de Jerusalema Challenge meegedaan om alsnog met elkaar verbonden te zijn. Van de beelden uit alle werkgebieden is een compilatie gemaakt. Medewerkers en vrijwilligers hebben daarnaast iets thuisgestuurd gekregen als blijk van waardering voor hun bijzondere inzet.

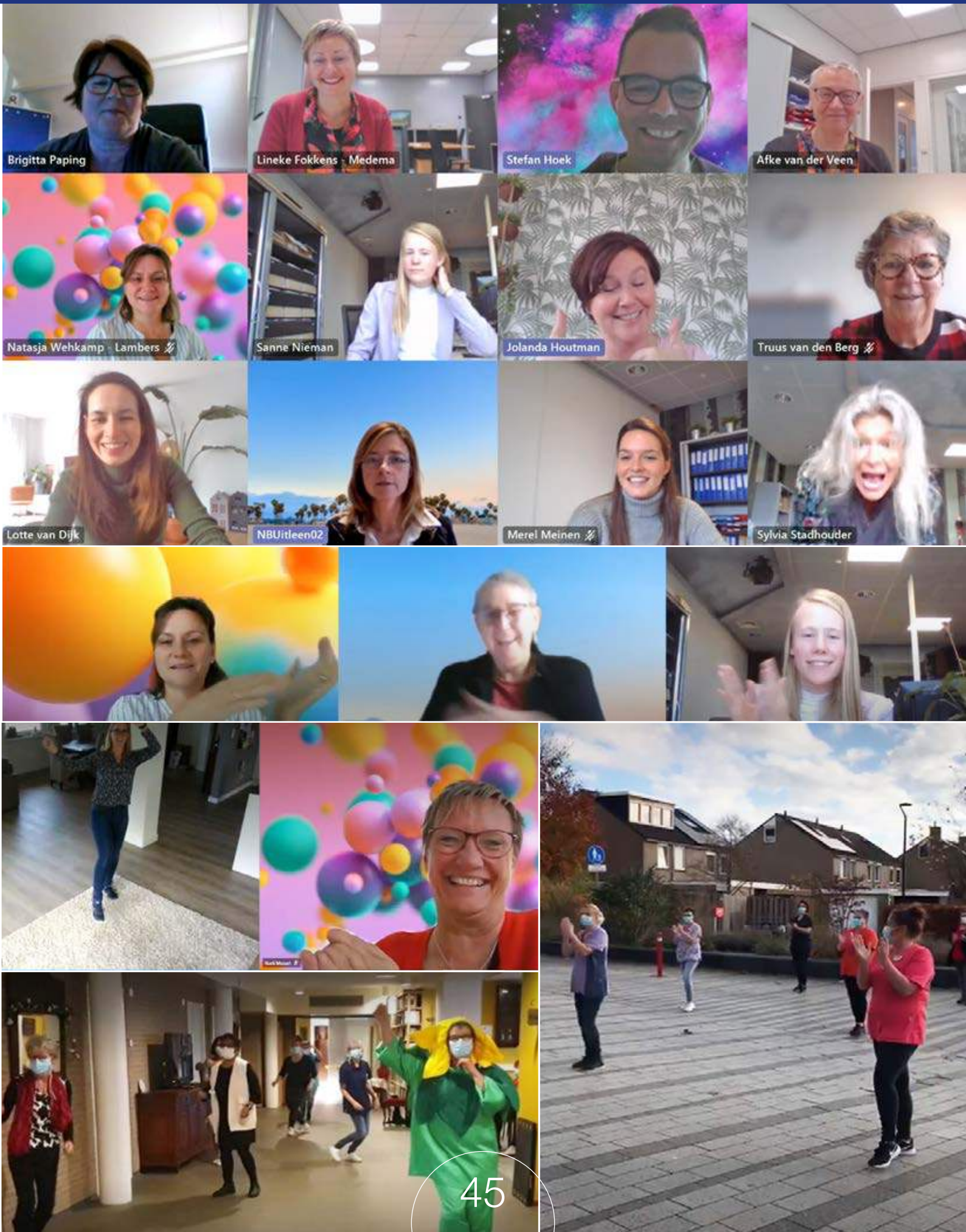
ONZE
MEDEWERKERS
EN VRIJWILLIGERS
ZIJN
GOUD
WAARD

Jerusalema challenge - NNCZ dag 2020

Brigitta Paping

Lineke Fokkens - Medema

Stefan Hoek

Afke van der Veen

Natasja Wehkamp - Lambers

Sanne Nieman

Jolanda Houtman

Truus van den Berg

Lotte van Dijk

NBUitleen02

Merel Meinen

Sylvia Stadhouders

“Je blijft je verantwoordelijk voelen voor je werk, zelfs als je ziek bent.”

Ina Koenderink (52) werkt als verzorgende in Gockingaheem in Noordbroek als ze twee jaar geleden, in januari 2021, corona krijgt. Waar andere collega's na een vaak kort ziekbed weer opknapt, bleef Ina zich vermoeid voelen. Als ze thuis kwam van het werk; was ze totaal uitgeput en andere activiteiten naast haar werk waren dan ook uit den boze. Ina stopt met werken. Na een intensief revalideringstraject bij een fysiotherapeut gaat ze na 4 maanden weer deels aan het werk met blijvende ondersteuning van fysiotherapie, maar vlak voor de zomer van 2021 gaat het helemaal mis. Ina kan het werk niet meer volhouden en zowel de huisarts als de longarts bevestigden de diagnose long covid, toen vielen alle klachten op zijn plaats.

Elke dag is vermoeiend

In het dagelijkse leven ervaart Ina elke dag als vermoeiend. De vele prikkels zijn vaak overweldigend. Ook ervaart ze problemen in het vinden van de juiste woorden, heeft ze moeite met zich concentreren, duizelingen, slecht slapen enzovoort. Een jaar lang leefde Ina in “het rode van haar batterij”, zo zei de ergotherapeut. En dat heeft tijd nodig om te herstellen. Ina: ‘Bij de ergotherapeut viel alles op zijn plek. Je weet dan waar je onverklaarbare klachten vandaan komen. Zo moest ik ook naar de logopedie, want mijn ademhaling zat veel te hoog. Waarschijnlijk door het gebruik van de mondkapjes en de verkeerde techniek van ademhaling die ik daardoor aannam, namelijk door de mond ademen in plaats van door de neus.’ In december (2022, red.) moet Ina opgeknapt zijn anders ligt er een volgend intensief revalidatietraject van 16 weken voor haar klaar in Beatrixoord. Ina is zeker niet de persoon die depressief is aangelegd en probeert overal het positieve uit te halen. Dat haar dit overkomt, kon ze dan ook eerst niet bevatten. Hoewel de klachten veel gelijkenis vertonen met een burn-out, wist Ina dat dat het niet kon zijn, aangezien ze eerder een burn-out heeft ervaren. ‘Dit voelt heel anders. Ik wil wel werken, maar ik kán het niet. Hoe goed ik mijn best ook deed, ik kwam er niet meer uit. De huisarts en bedrijfsarts omschreven het als een burn-out maar dan zonder de depressieve klachten. Je lichaam is gewoon op.’

Vijf van de acht cliënten kregen corona

We gaan even terug naar eind 2020. Ina werkte als verzorgende in Gockingaheem in Noordbroek op een kleinschalige afdeling met acht cliënten. Vijf van de acht cliënten kregen corona en moesten op de afdeling in quarantaine. De overige drie verbleven ook alleen op hun appartement. Ina: ‘Gelukkig begrepen deze drie cliënten dat ze op hun

appartement moesten blijven. Ze vermaakten zich prima, ze hadden gelukkig genoeg hobby's. De andere vijf brachten we tig keer terug naar hun appartement, want ze bleven maar aan de wandel gaan. Dat was zo zwaar. Je moet je voorstellen, je bent dan volledig in beschermende kleding en je moest je vóór elk appartement weer omkleden. Maar wat een geluk, geen van deze 8 cliënten is ernstig ziek geworden. Het is bij een verkoudheid gebleven en waren vaak na een week weer opgeknapt. Wat waren we blij als een cliënt zei “Je bent vlees aan het braden.” Dat betekende dat ze weer konden ruiken en aan het opknappen waren. Met deze kleine dingen konden we zo blij zijn.’ We hadden echter ook een echtpaar waarvan de man en vrouw op verschillende gangen woonden en niet bij elkaar mochten komen. Schrijnend was dat. Onze afdeling, waar de vrouw woonde, was immers in quarantaine. Uiteindelijk is besloten dat de man bij haar op het appartement kon verblijven.

Beeldbellen en zwaaien voor het raam

‘Wat me erg aangreep waren de familieleden die voor het raam zwaaiden, dat we gingen beeldbellen en dat cliënten het niet begrepen waarom de kinderen niet langs kwamen. Het beeldbellen was vaak leuk, maar soms werden cliënten er ook verdrietig van. De kinderen brachten vaak spullen voor hun ouders beneden bij de voordeur. Een andere medewerker bracht het weer naar de afdeling, want wij mochten gedurende de dag niet van de afdeling af. Vervolgens brachten wij het naar de ouders. Wat een feest was het toen de quarantaine was afgelopen. Koffie met gebak! Eigenlijk wisten we in die tijd nog weinig van corona. Het was allemaal nog zo onvoorspelbaar. Wat gaat er gebeuren? Op een gegeven moment word je moe, prikkelbaar, het valt niet mee. En de angst van: “Krijg ik het zelf?”.’ Uiteindelijk kreeg Ina corona

“Eigenlijk wisten we in die tijd nog weinig van corona. Het was allemaal nog zo onvoorspelbaar.”

en zou ze druk moeten zijn met haar herstel, maar in haar hoofd was ze bezig met hoe druk haar collega's het hadden. 'Dat is zo frustrerend; ik wilde naar mijn werk. En het meest vervelende? De afdeling was net uit quarantaine en een kleine week erna konden ze er weer in, omdat ik ziek was geworden. Dat vond ik zo ontzettend vervelend voor de afdeling.'

Van Noordbroek naar Grijskerk

'De meeste collega's die corona hadden gehad, gingen na twee weken weer naar het werk. Ik ook, op een gegeven moment merkte ik dat het niet meer ging en ben ik 4 maanden gestopt met werken. In overleg met de bedrijfsarts en met ondersteuning van fysiotherapie heb ik het werk weer langzaam opgebouwd maar ik bleef erg vermoeid. Ondertussen was ik ook van werkgebied veranderd; in goed overleg met de gebiedsleidinggevendenden ging ik van Noordbroek naar Grijskerk. Wellicht was een andere werkomgeving

na 18 jaar een oplossing. Ik was net weer volledig aan het werk in Grijskerk, toen hier corona uitbrak. Ik was toen een van de weinigen die het niet kreeg, omdat ik het uiteraard net had gehad. Veel collega's werden ziek. Daardoor werkten wij weer even extra om alles op te vangen. Totdat ik in februari 2022 weer klachten kreeg.' Maar Ina ging gewoon door met werken. Ze kreeg hulp van een leerling en kon het zo nog een poos volhouden. Maar de bedrijfsarts zag dat het zo niet langer ging en stuurde Ina naar huis en naar de ergotherapeut die haar tot op de dag van vandaag ondersteunt bij haar ziekte long covid. Werken lukt nog niet. Ina heeft er echter vertrouwen in dat het allemaal goed komt, al zal het nog even duren. 'Ik kan niet wachten om weer te beginnen.' Ina kan het niet laten, na ons interview gaat ze nog even naar de afdeling om haar collega's en cliënten gedag te zeggen, hopelijk kan ze snel weer aan de slag!

Oud voor Jong & Jong voor Oud

Foto: Jo-an en mevrouw Kroezen voerden een gesprek van 1,5 uur.

Mevrouw Kroezen vond het in het begin best een beetje spannend: 'Je weet niet wie je ervoor krijgt.' Ook Jo-an had een beetje last van zenuwen, maar het resultaat was een zeer geanimeerd gesprek. Mevrouw Kroezen begon destijds te glunderen als ze vertelde over het gesprek met Jo-an. 'We hadden het over school en dat het allemaal niet zo makkelijk gaat met corona'. Beiden worstelden met de maatregelen en bij elkaar konden ze hun verhaal kwijt. Ook Jo-an heeft het gesprek als zeer plezierig ervaren. 'In het begin was ik wel een beetje zenuwachtig. Ik wist niet zo goed wat ik kon verwachten. Maar mevrouw Kroezen stelde me al snel gerust.'

Januari 2021

De aanhoudende coronapandemie leidde tot veel eenzaamheid onder zowel ouderen als jongeren. Onder het motto Oud voor Jong & Jong voor Oud wilde de NNCZ een brug slaan tussen beide leeftijdsgroepen. Door ouderen en jongeren met elkaar in – digitaal/telefonisch/post – contact te brengen, konden zij over en weer iets voor elkaar betekenen in een periode waarin eenzaamheid en somberheid op de loer lagen.

Voor ouderen waren de aanhoudende maatregelen rond corona zwaar. Ook jongeren werden teruggeworpen op zichzelf. Uit verschillende onderzoeken bleek dat jongeren in toenemende mate last hadden van gevoelens van eenzaamheid, somberheid en depressie.

Oud en jong kunnen elkaar helpen

Door samen in gesprek te gaan en ervaringen te delen konden ouderen en jongeren elkaar helpen om beter om te gaan met de situatie en iets voor elkaar betekenen. Jongeren kijken vanuit hun jeugdige blik anders naar het leven dan ouderen. Andersom kan de levenservaring van ouderen de jongeren nieuwe inzichten opleveren. Maar het belangrijkste is dat beiden weer konden genieten van nieuwe contacten en verrassende gesprekken.

Meerdere scholen, waaronder het Alfa-college en het Roelof van Echten College deden mee aan het project Oud voor Jong & Jong voor Oud.

Buurt helpt de Zorg

November 2021

In 2021 werd geprobeerd de zorg en buurt samen te brengen, al jaren een van de speerpunten in de missie van de NNCZ onder de noemer "burgerkracht". De horecamedewerkers die ons langdurig hadden bijgestaan vanuit de oproep "Horeca helpt Zorg", werkten sinds mei weer in de horeca. Eind 2021 was de COVID-19-pandemie nog niet voorbij. Er waren weer meer besmettingen, zowel onder onze bewoners als personeel en steeds meer bewoners en personeel moesten in quarantaine. Kortom, de druk op onze medewerkers was weer gegroeid, terwijl er al een grote vermoeidheid heerste onder personeel, door de aanhoudende pandemie en de groeiende arbeidsmarktproblematiek.

Met Buurt helpt de Zorg werden alle buurt- en dorpsgenoten opgeroepen om te helpen de rol van gastheer/gastvrouw te vervullen in een woonzorgcentrum in de buurt. Samen met de bestaande vrijwilligers werd geprobeerd met buurtgenoten een rooster te maken om tussen 10.00 uur in de ochtend en 20.00 uur in de avond 7 dagen in de week een gastheer/gastvrouw te hebben. 'Tijdelijke' gastheren en -vrouwen die hielpen bij het opvolgen van de coronamaatregelen voor bewoners, medewerkers en bezoekers, een praatje maakten met bewoners, verwennen van professionals (zodat zij het langer vol konden houden) en andere betekenisvolle zaken. Op deze manier konden we met elkaar de zorg voor de ouderen overeind houden.

Foto: Chimène Schonewille studeert rechten in Zwolle en had 'vrije uren' staan die ze naar eigen wens kon invullen. Naast Chimène waren er zeker 40 buurtgenoten van betekenis voor hun medebuurtgenoten in onze woonzorgcentra. Nu de piek van de pandemie achter de rug is, blijven er gelukkig nog velen deze waardevolle activiteiten doen.

“Je voelt het verdriet, waar gaat het heen, wat staat ons te wachten?”

**Hermien Gruppen, medewerker bij het
Jannes van der Sleedenhuis De Vecht Hoogeveen**

‘Begin 2020 worden we ons bewust van een virus, genaamd COVID-19 afkomstig uit China dat erg in opmars is en ernstige ziekteverschijnselen geeft. De maatregelen worden even daarna al ingezet terwijl niemand nog precies weet hoe dit zich verder gaat ontwikkelen. Wel is bekend dat dit ziektebeeld vooral ouderen en kwetsbare mensen treft. De maatregelen beginnen erg rommelig, ook bij ons in het Jannes van der Sleedenhuis De Vecht, vooral door onwetendheid en gebrek aan regie en middelen vanuit de landelijke overheid.’

‘Er wordt inmiddels steeds meer duidelijk over de wijze van besmetting en het ziekteproces van corona. De regels worden strenger, er moet bij de geringste verdenking worden getest en uiteindelijk krijgen we te maken met een bezoekersstop. Dit heeft een enorme impact op onze bewoners/familie en wij die er direct mee te maken hebben. Er heerst een onbegrepen eenzaamheid en gemis, het verdriet onder bewoners is groot, uitleggen is moeilijk, we kunnen het meestal zelf ook niet bevatten. Wij als personeel doen ons best om de leegte enigszins op te vullen, maar beseffen ook dat dierbaren niet te vervangen zijn, het is slechts een pleister op de wonde.’

‘De maatregelen verscherpen en versoepelen zich, om en om. Het lijkt erop dat we er op onze afdeling goed vanaf komen met 0 besmettingen, heel fijn! Maar dan in het najaar van 2021 krijgen we te maken met een coronapieak van de deltavariant. Het begint beheersbaar, maar laat eind november/begin december al snel een ernstige toename van besmettingen zien van zowel collega’s als bewoners. De afdeling gaat in quarantaine, zeven collega’s zijn thuis in isolatie of quarantaine. In het begin van het ziekteproces lijkt het nog iets mee te vallen, maar naar een paar dagen slaat de ziekte genadeloos toe en is er geen houden meer aan!’

‘Er hangt een macabere/onwerkelijke sfeer op de afdeling, iedereen moet op zijn kamer blijven, de huiskamer is leeg. Daar sta je dan... tijdens de overdracht overheerst bezorgdheid en ongeloof, iedereen is gespannen, moe en overwerkt. Je voelt het verdriet, waar gaat het heen, wat staat ons allemaal te wachten? Uitslagen van testen druppelen binnen, dit keer meestal geen loos alarm... en dan, misschien wel het allermoeilijkste; familie bellen en het slechte nieuws overbrengen....’

‘Voordat ik mijn dienst begin, zit ik thuis al te bedenken hoe ik het vanavond ga doen, eerst maar de gezonde bewoners en dan de zieken, hoe ziek zullen ze zijn? Zijn ze er nog? Samen met mijn collega maken we het er het beste van, we proberen elkaar zoveel mogelijk te steunen. Achter elke deur vind ik verdriet en angst, als het al niet van de bewoner zelf is dan wel van familie. Ondanks het verdriet en drukte proberen we de best mogelijke zorg te geven en familie met raad en daad bij te staan, meer dan dat en een troostend woord kunnen/mogen we helaas niet bieden...’

‘Ik werk veel extra diensten, veel collega’s zijn er immers niet, zij zitten machteloos thuis, de een wat zieker dan de ander maar er is geen andere keuze. Naarmate de tijd verstrijkt slaat de vermoeidheid toe, in de nacht om 1 uur thuiskomen is de norm, niet of nauwelijks slapen of soms even wakker schrikken uit een boze droom....was het maar een boze droom! De volgende dag ga ik weer, met lood in mijn schoenen....niet te veel denken maar doen, doorgaan!’

“Samen met mijn collega maken we het er het beste van, we proberen elkaar zoveel mogelijk te steunen.”

‘Ondanks soms zeer moeilijke gesprekken voel ik steun en waardering van familie, dat is fijn! Ook enkele lieve collega’s zien naast hun eigen drukke werkzaamheden, nog tijd om ons te ondersteunen, grote klasse! De bewoners ondergaan hun lot, veelal te ziek om te beseffen wat er gaande is. Ondanks beschermende kleding is er toch een blijk van herkenning in de vorm van een glimlach, een aai over je hand of een troostend woord.’

‘Thuis zeggen ze, wat zie je er slecht uit, gaat het wel goed? Er valt veel te zeggen maar het is te erg, te erg voor woorden, ze zullen het niet begrijpen! ik begrijp het immers zelf niet..... Uiteindelijk luwt de storm... 5 lege kamers.....’

Als MP in de coronaperiode de organisatie leiden, ondersteunen en faciliteren

We kijken als MP terug op een zeer bijzondere “coronaperiode”. Een tijdvak waarin we met alle medewerkers en binnen het MP heftige situaties meemaakten en tegelijkertijd sturing moesten geven zoals we nog nooit eerder gedaan hadden. Nooit eerder was het aan de orde dat we met zeer weinig kennis van de nieuwe situatie toch steeds maar weer besluiten moesten nemen of besluiten vanuit de landelijke overheid of RIVM moesten doorvoeren in de organisatie.

Het eerste jaar hanteerden we volledig een zogenoemde “crisis-aansturing”. We hadden zeer regelmatig contact met elkaar, waarbij er geen overleg over besluiten was, maar een opdracht werd gegeven die op korte termijn uitgevoerd moest worden. Soms gaf dat de noodzakelijke duidelijkheid, soms ook moeite omdat je niet bevraagd/uitgenodigd werd om mee te denken. De verplichting om onze gebouwen te sluiten, was bijvoorbeeld een opdracht van de landelijke overheid waarover geen discussiemogelijkheid was. Je moest uitvoeren op basis van een besluit van een ander, waarvan je wist dat ook de overheid in de situatie zat dat ze

besluiten moesten nemen op basis van een zeer beperkte kennis over de effecten van het COVID-19-virus en de daarmee gepaard gaande pandemie.

Het ruim 2 jaar lang “aan staan” 7x24u per dag was zeer intensief, maar gaf ook echt het gevoel dat we het binnen de organisatie samen deden en ieder vanuit zijn/haar positie een stevige bijdrage leverde. Constant opnieuw bepalen wat wijs is in bepaalde situaties, medewerkers ondersteunen die vragen hebben, nadenken over oplossingen voor invulling roosters, uitslagen doorgeven, boze cliënten en families te woord staan... Zeer gevarieerde werk-

zaamheden maar zeker anders dan we gewend waren en waar we mee bezig zouden willen zijn. Het meest indrukwekkend waren uiteraard het grote aantal, vaak snelle en eenzame, overlijdens van cliënten en het overlijden van onze medewerker Ima Uniwaly. Ook de contacten met de soms zeer zieke collega's die besmet geraakt waren zullen niet vergeten worden!

Het meest opvallend was het gevoel dat we het samen deden en de onderlinge verbinding. Hieronder een weergave van teksten van de individuele gebiedsleidinggevenden, waarin ze hun eigen ervaring beschrijven.

De covid-periode was een tijd van niet vragen maar opvolgen en uitvoeren. Met elkaar de schouders eronder en veel contact op afstand. Het vergaderen via Teams vond ik niet prettig maar was wel noodzakelijk. Ik vergeet oprecht niet meer dat ik in huilen uitbarstte toen de vierde cliënt was overleden in Gockingaheem en dat ik tijdens het MP vertelde “nog 30 te gaan” want ik dacht toen oprecht dat iedereen zou komen te overlijden. Tijdens bereikbaarheidsdiensten zat je met de telefoon aaneengesloten aan je oor, met af en toe een hap eten tussendoor. De deur op slot doen, vond ik het meest lastig.

De mooie dingen zijn de verbindingen die we hebben kunnen zoeken. Cliënten waren blij als ze via beeldbellen hun kinderen konden zien en de Babbelbus was fantastisch en continu volgeboekt. De vaste vrijwilligers die continu de balie bemanden om de roosters van de bus op orde te krijgen.

Medewerkers hadden oog voor elkaar en gaven elkaar een schouder om op te huilen maar konden ook de slappe lach met elkaar hebben.

De dag dat het woonzorgcentrum 'op slot' ging, is een dag die ik niet snel vergeet. Meer vragen, dan antwoorden hoe dit nu moet. De deur op slot is zo gedaan, maar dan...

"Mogen we dan niet naar buiten, kan er geen bezoek komen, hoe houden we contact, hoe gaat dat als ik een dokter nodig heb, hoe krijg ik boodschappen, mijn man doet de was, hoe moet dit nu?"

Geen bezoekers meer naar de dagontmoeting, geen ontmoetingen met anderen, wat we juist zo belangrijk vinden voor onze cliënten en bezoekers.

Het voelde voor velen een afzondering van de wereld om ons heen. Maar toch hebben we met elkaar, zowel cliënten, familie, vertegenwoordigers, vrijwilligers en medewerkers enorm veel veerkracht getoond. Uiteindelijk heeft deze hele situatie ook heel mooie geluksmomenten opgeleverd, waar we ook met elkaar van genoten hebben.

Medewerkers uit de horeca die ons kwamen ondersteunen en met regelmaat zorgden voor lekkere traktaties voor cliënten en medewerkers, zoals fruitcocktails, appeltaarten, lekkere broodjes, enz.

Buren, dorpsgenoten en vele anderen die dagelijks allerlei attenties en lekkernijen kwamen brengen. Een buurvrouw die cake had gebakken voor elke woongroep, een creatieve buurtbewoner die mooie hartjes heeft gehaakt omdat er aan ons gedacht werd, muziekovertredens in de tuin, tekeningen van kinderen uit de buurt, eigenlijk te veel om op te noemen.

Gedurende deze periode hebben we ook genoten van de bijzondere en creatieve oplossingen rondom het contact, we hebben met elkaar gelachen, want als je ruim 80 jaar bent en met je dochter via een beeldscherm communiceert, ging er een bijzondere digitale wereld voor deze cliënt open. De bezoeken in de Babbelbus waren ook bijzondere en mooie contact-

momenten. Daar konden we ook oprecht met elkaar van genieten.

Maar we hebben met elkaar ook verdrietige en minder mooie momenten gekend. Op het moment dat er cliënten toch een enorm gemis uitten naar hun kinderen, kleinkinderen, dan gaat dit toch als een mes door ons zorghart heen. Cliënten waren verward omdat ze de maatregelen niet begrepen, omdat de structuur van vaste ritmes werd verstoord, medewerkers die in beschermende kleding zorg verlenen, en zo waren er ook vele lastige en emotionele momenten.

Waar ik het meest trots op ben is de veerkracht die cliënten, medewerkers en vele andere betrokkenen hebben getoond. Van de cliënten en hun naasten werd veel begrip getoond en vanuit de 'buitenwereld' hebben we ons erg gesteund gevoeld. De medewerkers die met elkaar de personele bezetting hebben opgepakt, elkaar gesteund hebben door oog voor elkaar te hebben, elkaar hebben vervangen als het even niet meer ging. En enorme inzet hebben getoond door er toch iets van te maken.

Dat is een waardevolle kracht waar ik met een tevreden en trots gevoel op terug kijk.

Wat ik terugkrijg van de medewerkers is het sleutelwoord saamhorigheid, tijd en aandacht voor activiteiten op de etages met voorbeelden als sjoelen en kegelen. Het organisatietalent bij medewerkers was bovenmate aanwezig.

Wat is blijven hangen is de bus die bij de hoofdentree was geparkeerd, waarbij bewoners in contact konden komen met hun dierbare. Hier is veelvuldig gebruik van gemaakt.

Wat ik ook terugkrijg dat medewerkers in de thuissituatie voorzichtig waren, met het oog op bezorgdheid om de bewoner.

Ik heb herinneringen aan het doorzettingsvermogen en het enorm harde werken van ons allemaal waarin we in een stand kwamen onze schouders eronder te zetten om het voor onze cliënten zo goed mogelijk te doen en zaken goed te regelen. We vol hielden, niet wetende hoelang deze pandemie ging duren. Een periode waarin veel vraagstukken beantwoord moesten worden en waar keuzes gemaakt moesten worden, of we dit nou leuk vonden of niet. Dit alles ter bescherming van de kwetsbare doelgroep waarmee wij werken. Van testen, besmettingen, quarantainemaatregelen, bezoekenregelingen, isolatie op appartementen tot hekken in de gangen. Vaccinaties, de avondklok, de Jerusalema challenge, de mijmerbankjes, Horeca helpt Zorg, Buurt helpt de Zorg, de gehaakte "alternatieve kussen(s)", de Babelbus, van klappen voor de zorg naar de zorg krijgt klappen. Jeetje wat hebben we toch veel meegemaakt en gedaan nu ik dit opschrijf. Ik heb mooie dingen zien gebeuren, ontmoetingen die plaatsvonden, mooie hartverwarmende initiatieven, nauwe samenwerkingen, contacten die gelegd werden, vertrouwen zien ontstaan, hulp die geboden werd, iets wat ook niet vergeten moet worden. Ook waren er veel emotionele momenten, veel overlijdens, momenten van afscheid, verlies, verdriet, eenzaamheid en ook boosheid bij zowel de cliënten, familie de medewerkers en vrijwilligers.

Binnen het MP bemerkte ik dat we elkaar goed wisten te vinden, we tot elkaar kwamen en naar elkaar omkeken, we veel deelden met elkaar en vraagstukken gezamenlijk bespraken om tot een juiste oplossing te komen. Wat een inzet hebben we getoond en echt bewonderenswaardig hoe Roeli (en later ook Ingrid) zich in deze periode staande hebben gehouden, met alle kritiek en boosheid wat over je heen kwam, en zoveel wat er geregeld en gedaan moest worden.

Bij het Jannes van der Sleedenhuis Wolfsbos was de eerste melding. Wat me bij is gebleven is de waarde van goed contact. Dagelijks bellen met alle familieleden, zowel van de cliënt die ziek was alsook de andere families. Zoeken naar oplossingen m.b.t. voorraad, aanleveren, scheiden van afval, enz enz . Alle procedures opstellen, toetsen en aan medewerkers toelichten. (Never ending lijkt het nu soms.)

Maar ook het vieren van een verjaardag van een toen al zieke cliënt, in de tuin, toch even bij moeder laten... Op andere wijze omgaan met afscheid nemen, uitgeleide doen van een cliënt onder geheel andere omstandigheden (o.a. niet gekist) en toch respect tonen.

Gewezen worden op zaken die anders gaan dan we hopen en daar weer op anticiperen.

Onvrede bij de cliënten die landelijk meer mogelijkheden hadden. En de wijze waarop we later hoorden dat er ook begrip voor was en men veiligheid ervaarde door het handelen.

De Babelbus en hoe blij mensen waren dat er weer een kans was om elkaar te zien. Inpandig activiteiten opstarten, en merken hoe creatief je kunt zijn.

Persoonlijk ben ik nooit bang geweest, heb ik nooit het gevoel gehad er alleen voor te staan, en heb ik ook steeds geprobeerd dit voor de ander ook zo te laten zijn. Ik denk dat dat ons aller kracht was en is, weten en laten zien dat je het niet alleen hoeft te doen.

Noord Nederlandse Coöperatie
van Zorgorganisaties

NNCZ

ONZE
MEDEWERKERS
EN VRIJWILLIGERS
ZIJN
GOUD
WAARD

NNCZ (bezoekadres)
Stephensonstraat 1
7903 AS Hoogeveen

Algemene informatie
nummer: 0528 200 200
www.nncz.nl / info@nncz.nl

Klantadviescentrum:
Telefoon: 0800 7076